

Nov grob

MARGARET KRALJ

Kakor smo včeraj poročali, je po dolgi bolezni preminila na svojemu domu Margaret Kralj, preje Bojak, stara 70 let. Stanovale je na 15105 Thames Ave. Doma je bila od Nibnice, odkoder je prišla v Ameriko pred kakimi 50 leti. Bila je članica društva Carniola Hive št. 493 TM in podr. št. 41 Slov. ženske zveze. Soprog Frank je umrl pred 15 leti.

Tukaj zapuščala šest sinov: John, Edward in Frank Bojec, Henry, Anthony in Albert Kralj, hčere: Mrs. Margaret Silk, Mrs. Jean Foster, Mrs. Paula Skulley in Mrs. Fay Hegler, sestre Mrs. Frances Pust in Mrs. Julia Smik v Ely, Minn., ter 13 vnukov. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Mary A. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

MARY ZAKRAJSEK

Danes zjutraj je preminila Mary Zakrajsek iz 19431 Monterey Ave. Pogreb oskrbuje Zakrajškov pogrebni zavod, 6016 St. Clair Ave. Podrobnosti bomo poročali jutri.

NICK OKULOVICH

Po mučni bolezni je umrl včeraj zjutraj Nick Okulovich, rod. iz Poljske, star 72 let. Stanoval je 21 let v Knausovem poslopju na 1062 E. 62 St. V Ameriki se je nahajal od leta 1907. Tukaj zapuščala soproga Elizabeth in štiri otroke: Andrew, Edward Rawlin, Mrs. Anne Totaro in Nick ml., 10 vnukov, brata Sam v Phoenix, Ariz. in Olsons tu. Pogreb se vrši v petek popoldne ob dveh iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake View pokopališče.

V zadnje slovo

Člani kluba Ljubljana so prošeni, da pridejo nocoj ob osmih. Želetov pogrebni zavod na 458 E. 152 St., da izkažejo zadnjo čast umrlemu članu Louis Mohar, jutri pa da se po možnosti udeležijo njegovega pogreba.

Pahlevi hoče dolar

WASHINGTON, 22. decembra —Državni poglavar Irana šah Pahlevi je prišel v Ameriko, češ da mu je potrebno zdravljenje. Njegov obisk je bil dejansko izrazito gospodarsko-političnega značaja. Pri njegovih uradnih obiskih v Beli hiši in v tajništvih federalne vlade je obravnaval dvojne vprašanji: vojaška pomoč iranski vojski, a glavno—privatne investicije ameriškega dolarja v Iranu. Zadnje je bilo za šaha Pahlevija najvažnejše.

CHURCHILL IN RUSI

LONDON, 22. decembra —Winston Churchill, predsednik britanske vlade rad govori o Sovjetski zvezi in Rusih. V privatnem razgovoru je izrazil svojo sodbo o Rusih takole: "Rusi so primitiven narod, ki imajo v sebi bojevite nagone. Ti nagoni pa se bodo dali ukrotiti le, če se bo Rusija tudi gospodarsko razvila in dvignila standard življenja ruskega ljudstva."

PO GOSPODARSKI SKUPNOSTI-- NAPREJ V POLITIČNO!

Zgodovina združevanja držav v narodno državo, da se zberejo pod skupno streho razni narodni drobci, kakor kaže to slučaj zedinjene Nemčije pred Kanclerjem Bismarckom, gre navadno preko gospodarskih sporazumov. Najprej se države sporazumejo o odpravi raznih carin, ko prestopa eno blago v drugo državo. Ker je gospodarstvo tudi podlaga politiki, veja skupnost v gospodarstvu veže tudi politično. S tega vidika gledamo tudi na zgodovinsko važno odločitev britanske vlade, da da zapadno-evropski skupni upravi premoga in jekla na razpolago tudi svoj premog in jeklo.

Vsa gospodarska in politična zgodovina Velike Britanije je imela eno posebnost—šla je popolnoma lastna pota; na Evropo se je ozirala le v toliko, da je bilo tam ravnotežje, da ni postala nobena država ali blok držav premočan, nakar bi bila angleška kolonijalna politika v nevarnosti.

Velika Britanija si je bila zgradila kolonijalni imperij, ki je bil največji v zgodovini. Ta imperij je bil svet zase. Velika Britanija se sedaj navezuje na zapadno Evropo. Najprej se je obvezala, da bo dala na razpolago tej Evropi dovolj vojaške obrambe, čete, ki jih že drži v zapadni Evropi, pa bo pustila tam še nadalje.

Drugi sklep britanske vlade je trenutno strogo gospodarskega značaja. Francija, Zapadna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg že upravljajo skupno produkte jeklene in premogokopne industrije. K tej skupnosti je sedaj pristopila tudi Velika Britanija. Britanci so skušeni trgovci, v trgovskih sklepih pa velepotrezniki. Prišli bodo na dan s konkretnimi predlogi, tako se račun, kako naj tržišče teh držav z Veliko Britanijo vred postane, kar se tiče premoga in jekla, smo en trg, kjer bodo v veljavi samo ene carine. Če se ta zamisel spravi v življenje, bo mnogo pripomogla k nadaljnjemu političnemu zblizovanju zapadne Evrope. Šlo bo za produkcijo 240 milijonov ton premoga in 43 milijonov ton jekla.

V PRAZNIČNEM RAZPOLOŽENJU

Potniški vlak iz Jacksonville, Fla., je vozil v smeri proti Cincinnati. Železničarji so med postajama Macon, Ga., in Palatka, Fla., po poprejšnjem sporazumu z železniško direkcijo vlak na prostem ustavili in šli v bližnjo samotno hišo, kjer so obdarovali otroke družine Oliver. Nesli so jim darila v oblekah, igračah, hrani. Darovali so \$162 v gotovini, pa tudi živega purana. Potniki si niso znali razlagati, zakaj da morajo stati na prostem. Ko so se železničarji vrnili, so jim pojasnili, da jim je prišlo na misel, da bi se oddolžili otrokom družine Oliverja. Vsaki-krat, kadar je vlak vozil mimo, so jim otroci prijazno mahali.

VLOM V BANKE

V Washingtonu so zbrali statistiko o vlomih v banke in prihajajo iz dosedanjih slučajev do zaključkov, da bo letošnje leto pomenilo rekord. Prejšnji rekord je bil v letu 1932, ko je bilo 554 krat vlomljeno v banke. Letos pa imamo v prvih šestih mesecih že 271 bančnih vlomov. Tudi država Ohio ni varna pred bančnimi vlomilci. Iz Columbusa javljajo, da so bančni vlom v hitrem in stalnem naraščanju. Na vsak način so bančni vlommi mnogo številnejši kot so bili v zadnjih štirih letih.

Jugoslovanski strokovnjaki v Clevelandu

Jutri zjutraj ob 7.30 uri bo dospelo iz Washingtona 11 jugoslovanskih strokovnjakov in ena strokovnjakinja, ki bodo prebili božične praznike pri svojih sorodnikih in drugih rojakih tu v Clevelandu. Vseh 12 je prišlo iz domovine na 8. oktobra in sicer pod pokroviteljstvom ameriškega oddelka za poljedelstvo na podlagi mednarodne izmenjave učencev, da bi tu v Ameriki proučevali način in metode poljedelstva.

Kakor poroča glavna tajnica Prog. Slovenk, Mrs. Josie Zakrajsek, se je s posredovanjem Mrs. Berthe Dovgan preskrbelo stanovanje za goste za časa njih bivanja v Clevelandu. Oni, ki imajo sorodnike tu, bodo seveda pri sorodnikih. Imena teh mladih moži in dekleta, ki se nahajajo tu na študijskem potovanju, so:

Peter Strbac, star 31 let, iz Darda, Hrvatske. Nastanjen bo pri stricu Mr. Dan Stakichu.

Anton Zorc, star 36 let, iz Kočevja, bo pri Mr. Victor Markovichu.

Anica Janežič, stara 28 let, iz Ljubljane, bo pri stricu Mr. John Seme, pri kateremu bo tudi Dimitrije Mitrovic, star 42 let, iz Cuprija, Srbija.

Jovan Kostić iz Beograda, star 27 let, Neso Jaksimović iz Beograda, star 36 let, in Stepan Starčević iz Zagreba, star 37 let, bodo nastanjeni pri družini Joe Sisković, katerih hčerka Florence se točasno nahaja na štipendiji v Sloveniji.

Nikola Francetić iz Zagreba, star 41 let, bo pri Mr. in Mrs. Leo Poljšak.

Branko Gumhalter iz Osijeka na Hrvatskem, bo pri družini pogrebniaka Joseph Zele.

Sokolj Nimani iz Prizren v Srbiji, star 29 let, bo pri družini Joseph Skočaj.

Peter Radmanović iz Djakove na Hrvatskem, star 34 let, in Borivoje Radmanović iz Rankovčeve v Srbiji, star 34 let, bosta pri Mr. in Mrs. Louis Levstik.

Tu bodo ostali kakih pet dni. V nedeljo in ponedeljek se jih bo s posredovanjem Mr. Andy Hočvarja, ki vodi trgovino s perutnino v Maple Heights, O., obiskalo veliko moderno mlekarno in veliko perutninsko farmo. Za torek, 28. dec. se jim pa namerava pripraviti sprejem v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., kamor se vabi vse, ki bi se radi srečali s temi gosti.

Poroka

Poročila sta se 6. decembra v Salem, O., Mrs. Mary Celin iz Salem, Ohio, in Mr. Andy Poklar iz 1507 E. 174 St. Bilo srečno!

CENIMO SVOJE IN ŽIVLJENJE DRUGIH!

Mnoga podjetja bodo dala že jutri (petek) kot dela prosti dan. Torej—na pot, kamor sem namenjen, morda že ta večer!

Država Ohio ni med prvimi, kjer bi bil cestni promet najbolj varen. Gre tudi za razpoloženo vozila, ki gre na pot. Korajža velja, bodimo brez skrbi... Dan pred božičem je bilo lansko leto v Ohio pobitih kar 18 ljudi. Vožnja na dan 24. decembra se smatra za "črni dan" med sicer veselim božičnimi prazniki.

Od 24. decembra do 27. decembra je prišlo lansko leto ob življenje radi prometnih nesreč v Ohio kar 36 ljudi!

Columbus najavlja, da bo pazil na spoštovanje cestnoprometnih predpisov z vso strogostjo in razpoložljivo silo. Pri vožnji nas bo spremljalo torej tudi strogo oko postave!

Trgujemo s komunisti!

WASHINGTON, 22. decembra —Zakaj bi Amerika ostala sama in to izolirana, ko gre za zunanjo trgovino s komunističnimi državami!

Tudi Italija je sklenila trgovinsko pogodbo s komunistično Albanijo. Važen je nastop nove japonske vlade. Novi ministrski predsednik Ichiro Hattomata je v japonskem parlamentu obrazložil stališče svoje vlade, ko gre za trgovino s komunisti. Dejal je jasno: "Japonska lahko trguje tako s komunistično Kitajsko, kakor s Sovjetsko zvezo. To pa ji ne brani, da bi ne ostala v dobrih odnosih z Združenimi državami Severne Amerike."

Tudi za Hong Kong gre!

LONDON, 22. decembra —Winston Churchill je v spodnji zbornici trdil, da Velika Britanija ni obvezna pomagati Formozi in Ciang Kajseku, če bi prišlo do napada iz celinske Kitajske na Formozo. Njegov zunanji ministri Anthony Eden pa ne prikriva skrbi, kaj bo z britansko kolonijo otokom Hong Kongom. Kakor Formozo, tako zahteva zase celinski kitajski otok Hong Kong. Čim bi Kitajci dobili Formozo, bi takoj sprožili zahtevo po vrnitvi Hong Konga. Anthony Eden spravlja oboje vprašanje skupaj in ni nezainteresiran na Formozi.

Pobiranje asesmenta

Tajniki društva, ki zborujejo v Slov. del. domu na Waterloo Rd., bodo pobirali asesment v ponedeljek, 27. dec. v navadnih prostorih.

Tajnica društva Napredek št. 132 A.B.Z. bo pobirala asesment v ponedeljek, 27. dec. od 6. do 8. ure zvečer v Ameriško-jugoslovanskem centru na Recher Ave.

Išče hčere

Valentin Pirc, ki živi sedaj na 1164 E. 61 St. (tel. UT 1-2792), bi rad, da se mu oglašijo hčere Anna in Frances Pirc. Obenem sporoča tudi, da je bil prejšnji teden napaden na St. Clair Ave. in E. 55 St. in okraden za denar, ki ga je imel pri sebi. Pri napadu je dobil tudi nekaj manjših poškodb in obleka mu je bila raztrgana.

DOSEDANJA PRAKSA KAŽE, DA BO IMEL GLAVNO VLOGO DOLAR, KO SE POGAJAMO S KITAJSKO

TRGOVINA S KITAJSKO-- ODKUP OBSOJENCEV

WASHINGTON, 22. decembra—Glavni tajnik Združenih narodov Dag Hammarskjöld se je danes vrnil iz Švedske v New York, stopil takoj v razgovor s šefom ameriške delegacije pri ZN, se razgovarjal z drugimi delegacijami, objavil svoj načrt, da bo šel na Kitajsko preko Londona in Indije in se bo vsled tega njegov obisk v Peking u nekoliko zavlekel. Razgovori v Peking naj bi se vršili šele meseca januarja.

V zvezi s tem obiskom se v Washingtonu odkrito naglašajo, da bodo v ozadju gospodarska vprašanja. Prvo je to, da se dovoli svobodnejša trgovina s Kitajsko. V tem pogledu je značilno zadržanje tajnika za kmetijstvo, Ezre Bensona, ki ponuja zaloge nakopičenega masla vsem državam komunističnega bloka, tudi Kitajski, proti izmenjavi drugih dobrin. V Washingtonu nadalje priznavajo, da se od poslovnega sveta vrši stalni pritisk na Belo hišo, da se dovoli čim bolj svobodna trgovina tudi s komunisti.

Izpušeni proti odkupnini

Kolikor je znano ameriškim oblastem, je sedaj na Kitajskem 57 Amerikancev, ki ne morejo iz Kitajske. Od teh je 11 pilotov bivših vojakov na Koreji, ki so padli v kitajsko vojno ujetništvo in bili obsojeni kot špijoni. Na videz gre v prvi vrsti za te, ker se za nje lahko potegne velika organizacija Združenih narodov. Ameriške oblasti trdijo, da držijo Kitajci še nadaljnje štiri ameriške pilote in 42 civilistov. Od teh da je 28 po ječah, drugi so pod policijskim nadzorom, oziroma se jim ne da dovoljenje, da se vrnejo v Ameriko.

Po poročilih iz Kitajske bi bila Kitajska vlada pripravljena, dati vsem Amerikancem svobodo, seveda proti odkupnini. Ta praksa ni nova.

Amerikanec Robert Vogeler je bil zaprt pod komunisti na Madžarskem in je bil izpuščen aprila leta 1951 proti temu, da so ameriške oblasti v Zapadni Nemčiji sprostile zamrznjeno madžarsko premoženje in dovolile, da se v Združenih državah otvorijo madžarski konzulati. Odkupnina za Vogelerja je bila torej precej visoka.

Decembra meseca leta 1951 so Madžari prisilili štiri ameriške letalce, da so pristali na madžarskih tleh. Štirje letalci naj bi bili puščeni, seveda proti plačilu \$123.000 odkupnine.

V Ameriki je znan slučaj dopisnika Williama Oatisa, katerega so zaprli v Pragi, pa je bil izpuščen na svobodo meseca maja leta 1953. Združene države so se morali obljubiti, da bodo omilile trgovinske trdote s Češkoslovaško, ki so stale češkoslovaško zunanjo trgovino na leto najmanj dvajset milijonov dolarjev izgube.

V zadnjih štirih letih so dobili Kitajci več kakor sto milijonov dolarjev v gotovini in vrednosti, ko je šlo za ameriške poslovne ljudi, ki so se nahajali na Kitajskem, pa jih Kitajci niso hoteli pustiti nazaj.

V zvezi z zaprtimi Amerikanci se naveda slučaj 35 kitajskih študentov, ki so že deset ali dvajset let v Ameriki in se mnogi od njih priznavajo kot komunisti. Ti študenti so dobili v Ameriki strokovno izobrazbo na visokih

šolah, razmeščeni so po vsej Ameriki, in se morajo javiti ameriškim oblastem vsake tri mesece. Amerika ima svoje pomisleke, da bi bilo proti njenemu interesu, če bi ti Kitajci znanje, ki so ga pridobili v Ameriki, dali sedaj na razpolago kitajski vladi.

Združene države so zapečatile, dale zamrzniti premoženje Kitajske in Severne Koreje, ki se je nahajalo v Združenih državah. To premoženje se ceni na \$130.000.000. Kitajci zahtevajo, da ga Washington sprosti.

Kitajci zahtevajo posebno odkupnino za ameriške pilote, na drugi strani pa tudi zahtevajo, da se Amerika odreče svojim interesom na Formozi, dalje pa, da neha nasprotovati sprejemu Kitajske med Združenimi narodi.

Weeks naj molči!

WASHINGTON, 22. decembra —Tajnik za trgovino Sinclair Weeks je glavni faktor v sedanjih federalni administraciji, tudi ko gre za delavsko-socialno-politično vprašanje. Ko je šlo prvič za spremembo Taft-Hartleyevega zakona in je bil delavski tajnik Durkin, je Sinclair Weeks te spremembe preprečil.

Kadar gre za razne delavske statistike, koliko je zaposlenih in koliko nezaposlenih, delavsko tajništvo izdaja svoja, Weeks zopet svoja poročila, seveda vsak po svoje.

Ameriško organizirano delavstvo je ponovno pokazalo na to, da ima v delavskih vprašanjih trgovinski tajnik Sinclair Weeks več besede, kot pa pravi tajnik za delo James Mitchell.

Bela hiša je končno dala Sinclairu Weeksu pismena navodila, v katerem delokrogu naj se suče. V teh navodilih je zahteva, naj se ne vtiika v delavske interese in vprašanja, ker je to delokrog tajništva za delo.

ČE JE VOZNIK PIJAN

Okoliški prebivalci mesta Toluca v Mehiki so šli na božično nakupovanje. Najeli so si velik avtobus. Ko so se vračali iz mesta, se je avtobus prevrnil in pokopal potnike pod seboj. Pri reševanju so našli, da je bilo 37 potnikov ubitih, 28 poškodovanih, med njimi šest težko. Voznik je dobil le manjše poškodbe. Ko so ga zasliševali, so na njem opazili, da je vozil v pijanem stanju. Sledila je takojšnja aretacija.

SMO NA "RELIFU"

Začetkom letošnjega leta je bilo v Clevelandu odvisnih od javne podpore dva tisoč ljudi. Ob koncu leta—pet tisoč. Samo v zadnjem tednu je 361 prosilcev vložilo prošnjo za milostno podporo.

Zadnje vesti

Če bomo imeli danes oblačno, gorkejšo vreme z najvišjo temperaturo dneva 40 stopinj, najnižjo pa 32 stopinj, moramo biti pripravljeni za jutri na sneg. Veliki snežni valovi namreč pritiskajo iz Kanade.

Za praznike je zajelo zapadno Evropo, okolico Anglije, severne Nemčije in kraje ob obali Severnega morja silno neurje z vetrovi in naliivi. 15 ladij v raznih pristaniščih je v nevarnosti. Švedski tovorni parnik Petra, ki je imel 21 mož posadke, in kate-rega je zajel vihar na odprtem morju, se smatra za potepljenega s posadko vred. V Hamburgu je pristanišče zalito. Bojijo se poplav. Obrambeni nasipi na Nizozemskem so deloma poškodovani in jih v naglici popravljajo. Na Pacifiku okrog Filipinov divja morski orkan. Dosedanja poročila javljajo o 17 smrtnih slučajih.

V reko Monongahela v bližini Pittsburgha, je treščilo v mrzlo vodo privatno vojaško transportno letalo. Gre za vojake, ki so bili v službi v Evropi, so bili pred prazniki razrešeni vojaških dolžnosti in so se vračali v domovino Ameriko. Vojaki so najeli v New Jersey privatno letalo in šli proti zapadu, kjer so večinoma doma. Na letalu je bilo 23 vojakov in pet mož posadke. Do sedaj so rešili iz vode 18 potnikov, 10 pa jih smatrajo za izgubljene. Tudi med rešenimi je več takih, ki se morajo zdraviti v bolnici.

Zgodba z eksplozijo peči in žrtvami se nadaljuje. V Springfieldu, Ohio, je eksplodirala peč, ki je povzročila ogenj v hiši družine Huffman in posledica? Trije otroci mrtvi—hiša pogorela.

V Urbana, Ohio, kakih 13 milj severno od Springfielda, se je ista zgodba s pečo ponovila v družini Tena Adamsa. Posledica — mati in trije otroci našli smrt, hiša zgorela.

V Washingtonu se je danes poslovil od Amerike francoski poslanik Bonnet. Vrača se za stalno nazaj v Pariz. Bonnet je predstavljal Francijo v Ameriki polnih 10 let.

V Parizu čaka predsednik vlade Mendes France na današnje glasovanje v spodnji zbornici ali bodo poslanci odobrili dogovor z Nemčijo ali ne. Za danes so na vrsti kot govorniki najpopularnejši francoski politiki, bivši ministri in predsedniki vlad.

V zverinjaku v mestu Leipzig v Nemčiji je po poročilih sovjetskega radija Levinja, po imenu Dori, povrgla osem mladičev. Sovjetski radio zahteva za ta slučaj svetovni rekord.

OB POGREBU— OB DENAR

V Buffalu, N.Y., se je vršil pogreb za umrlim Anthonem Costanzo, ki je bil oče 11 otrok. Pogreba se je udeležila njegova žena z vsemi otroki. Ko so se vrnili domov, so odkrili, da je nekdo med tem časom vlomil v njihovo hišo in odnesel \$20.000 v gotovini.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — HEnderson 1-5312

Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:

(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države).

For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

MIR NA ZEMLJI—IN V INDUSTRIJI?

(2)

Ko je nastopil po tovarnah v dobi industrijske revolucije stroj, se izpopolnjeval in potiskal od dela človeško roko, so nastale druge revolucije. Delovni človek, ki je sprevidel, da mu stroj odjeda kruh, je začel domnevati da je stroj pravzaprav njegov sovražnik. Znani so pohodi v tovarne, ki so se končali s tem, da so demonstrantje stroje kratkotalno razbili.

Ponovimo napoved iz Washingtona, da bo v prihodnjem letu 1955 več industrijske, morda tudi agrarne produkcije. Večja bo tudi brezposelnost. Ta napoved ne pomeni nič drugega, kakor napredek tehnike, ki gre v smer popolnega avtomata v tovarnah in pisarnah, kjer bo človeška roka pri produkciji in pri upravi nepotrebna. Vsako tako delo bo opravljal stroj.

Stvar je zelo aktualna. Omenili smo, da so za časa industrijske revolucije nezaposleni razbijali stroje. Danes lahko ugotovimo, da se je že postavila zahteva, naj se z blazno uporabo najnovejših tehničnih iznajdb, ki gredo vse za tem, da stroj popolnoma spodrine človeka, kratkotalno preneha. Kam potem z ljumi? se sprašujejo.

Ne gre za eno leto, ko naj se vse napovedi realizirajo. Toda priznali si bomo, da silno hitro živimo in nas doba nekaj let spominja, kakor na en dan, kakor, da bi bilo vse to včeraj. Kam plovemo?

Podjetje Thompson Products v Clevelandu je znano. Izdeluje potrebne sestavne dele za letalstvo. To podjetje je naročilo pri družbi Hauteau Engineering Co. v Detroitu stroj, ki že deluje. Ta stroj producira en sestavni del, potreben za letalo, v treh minutah in 20 sekundah, za kar je prejšnji stroj rabil 56 ur. Producerski stroški za ta kos so padli od \$1,200 na—90 centov.

V industrijskem mestu Houston, Texas, ki velja za Chicago ameriškega juga, so namestili po cestah in na 289 križiščih električne avtomate, ki so napravili vse policijske, ki so do sedaj skrbeli za varni promet, brezposelnosti. Ti avtomati vršijo naravnost vzgledno svojo nalogo!

Ameriške univerze, predvsem njihovi tehnični oddelki, se pripravljajo na odločilno bitko za zmago avtomata v industriji, torej za novo industrijsko revolucijo. Tehnika naj napreduje tako daleč, da bo šlo končno celo za potujoče tovarne, ki bodo nudile izdelano blago konsumentu prav pred nosom.

Gospodarski strokovnjaki napovedujejo čas, ki nam bo v vseh izsledkih tehnike naravnost zaprl sapo. Avtomatska oprema tovarn, ki bo precizna in ki ne bo trpela na človeških slabostih. Produkcija bo torej dobra in sigurna. Hitrost produkcije s pomočjo avtomatske tehnike, nasproti kateri je človeška konkurenca nemogoča. Posebna specializacija za enkrat rabi še človeka, ki bo pa prenesel svojo moč in svoje močnega na stroj. Čim pa jo stroj ima, je ne izroči nikomur več.

Zopet bo nastopil čas, ko bo iskanje za delom širom kontinenta nekaj običajnega. Torej bo propadla misel ustaljenega življenja in ustaljenih domov.

Produkcija se bo zvišala, čas dela skrajšal. Vse kar kaže na to, da je človek odločen, da ukloni vse sile narave in jih podvrže svojemu diktatu. Toda ali nima vsaka palica dva konca, da bo namreč po človeku napravljen stroj s skrajno profinjeno tehniko udaril nazaj po istem človeku, ki ga bo napravil za nepotrebne pri produkciji, torej za brezposelnega!

Nastala bosta dva problema. Prvi, ki se bo nujno moral baviti z vprašanjem brezposelnosti. Drugi pa je enako človeški: Kako namreč urediti porazdelitev produciranih človeških dobrin.

Naj še omenimo, da produkti te "avtomatizacije" dela še niso vrženi na trg. Veliki stroji so naročeni, a tudi z manjšimi stroji, ki naj bodo v bodoče avtomat, se že delajo preskušnje. Povdarimo, da te preskušnje ne trajajo nekaj dni; nekatere so se raztegnile že v dobo par let. Toda, če se končno obnesejo?

L. Č.

TO IN ONO

Piše J. M. STEBLAJ

Res nekaj šteje

Mr. Joseph Durn, tajnik našega društva V boj št. 53 S.N.P.J. ima v Prosveti zahvalo vsem ki so pripomogli, da je bila zadnja prireditelj v S. D. Domu tako uspešna.

Med drugim piše: "Priredba je bila dobro oglašena tudi v lokalnem listu, kjer se je prvič omenilo S.N.P.J., kar tudi nekaj šteje."

V Clevelandu imamo dva lokalna lista, slovenska namreč. Kolone Enakopravnosti so vedno na razpolago društvu S.N.P.J. in list prinaša vedno njih aktivnosti. Enakopravnost torej ni. Je Ameriška domovina? Če je, potem pa to res nekaj šteje.

In če ste vsem izrekli zahvalo, bi jo še njim, ker to je zelo poceni—in oliko!

Durnova trgovina

Ker sem že pri našem aktivnem Slovencu na društvenem in narodnem delu, Mr. Joseph Durnu, naj še omenim, da je Miklavž pustil cel tovor igračk za otroke in nešteto koristnih predmetov, katerimi lahko razveselite svoje. Oglasite se v Durnovi trgovini na Waterloo Rd. in E. 156 St. in si oglejte lepo zalogo stvari, pripravljen za božična darila.

Kolcanje

Ali je kolcanje bolezen? To ne vem, a vem pa, da je velika nadloga za tistega, ki ima to. Jaz vam lahko povem iz lastne skušnjave kaj se to pravi rigati dan in noč skozi teden, dva, celo tri tedne. Ne spiš. Kakor hitro kaj pojše, želodec glasno protestira in najboljše, da si kar ob svojem, kakor pravimo, to je, da nič ne ješ.

To nadlogo sem imel, mislim, petkrat. Šel sem k zdravniku. Pa mi kar mirno pove, da ni zdravila zoper kolcanje. Bil sem že v bolnišnici in preiskali so mi vse kote želodca z X-Ray in ga slikali in ugotovili, da ni nič napak v njem. Piti so mi dali vodo. Počasi požirek za požirek, brez da bi dihal vmes. Mogoče se je ustavilo za 10 minut in zopet po starem: huk, huk, huk! Piješ lemonado, piješ olje, piješ sladko vodo, piješ slano vodo. Nič ne pomaga. Nekdo, ki ti hoče dobro, ustreljaj v vojnim hrbtno, da se prestrašiš na smrt. Zopet je dobro za kratek čas, pa se spet začne znova.

Ko sem bil v Conneautu sem šel k zdravniku. Dal mi je injekcij k z omanili. Vozil sem potem to dve miljki proti domu. Kako jem prišel domov, se ne spominjam. Povedali so, da so me odnesli v posteljo.

Zadnji "napad" sem dobil pred dvema leti. Bilo je baš pred božičem. Šel sem k sedaj že pokojnemu zdravniku Omanu, ki mi je

dal neka zdravila in priznal, da nima zdravil. Šel sem nato dvakrat k drugemu zdravniku, ki me je omamil, da sem zaspal za par minut in me zopet spravil "pokonci." Ustavilo se je za kratek čas, pet do 10 minut, pa se je pričela stara pesem. Ves sem bil že obupan.

Poleg menda stotine nasvetov, pa mi je dekle, ki dela v našem uradu svetovala, da naj poskusim se pozdraviti z Tom & Jerry pijačo. To je dobro žganje, v katerega zamešaš rumenjak od jajca, dodaš malo sladkorja, segreješ, da je toplo in izpiješ. Ko sva prišla z mojo ženo od zdravnika, ki je zahteval, da je morala biti zdrav, ven, je odločno rekla naj greva kupit žganje. Šla je sama in ko sva prišla domov je napravila Tom & Jerry po receptu. Izpil sem in čez par minut sem že zaspal, rešen tega zla.

To sem napisal ker bom mogoče s tem še komu pomagal in dobro bi bilo, da bi kdo sporočil papežu v Rimu ta recept, ker kakor čitamo, tudi on trpi na tej nadlegi. Čudno je pa to, da malo kdo vzame to pokoro za resno. Še smejejo se ko rigaš kot osel tjavendan. Vkljub temu pa tudi čitamo o smrtnih slučajih v tem primeru. Kaj je vzrok? Pravijo, da kaplja kri na srce. Ne, to je samo nervoza želodca in moj želodec se je menda ustrašil močne "medicine" in prenehal poskakovati, ker je pač vajen ni.

Božično razpoloženje

Božič. Ob tem času postanemu ljudje kar nekam blagi, dobri, usmiljeni. Ob tem času skrbimo, da se obdaruje revne otroke za njih, in tudi odrasle uboge napravimo božično kosilo in vsi smo veseli; oni, ki so bili obdarovani in mi, ki smo jim napravili veselje. To je božično razpoloženje, ki je prevzelo naša srca.

Ampak božič je samo enkrat v letu, a reveži jedo in imajo svoje potrebe vsak dan. Mi jih pa pozabimo dokler zopet ne pride praznik Blagovesti.

V "Cleveland Pressu" je bil članek od našega rojaka Johna Petriča, ki stanuje na 451 E. 156 St. Dela v tovarni, a po delu hiti zopet na delo v brivnico, ki jo ima na 761 E. 185 St. Ob večerih in nedeljah gre pa k bolnikom na domove, v bolnišnice; jih obrija in ostriže, vse za Bog povrni. Fantje, ki so pri vojakihi nič ne plačajo v njegovi brivnici. Ostriže in osnaži jih vselej zastoj. On ima resnično božično razpoloženje vse leto, katero ga vodi, da vrši dobra dela usmiljenja. Globoko veren se imenitno razume s sosedi in vsemi, pa če so istih misli kot je on ali ne.

On je eden, ki izpolnjuje zapoved: Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe!

DEMANTNI JUBILEJ ŽARNICE

Dne 21. oktobra 1879 se je brala skupina ameriških znanstvenikov, vključno s Thomasom Alvo Edisona, okrog majhne steklene žarnice, v kateri je skozi karboniziran kosček vate utripal električni tok in dajal od sebe svetlo trajno luč, ki je držala 40 ur. To je bil preiskus, s katerim se je pričela doba elektrike.

Še preden je minilo leto dni, je Edison razstavil električno svetilko oziroma sistem za razsvetljavo dela mesteca Menlo Park. N. J. V dobi treh let je zatem bil v obratu prvi centralni generator na Pearl Street v New Yorku, ki je dajal že prvi dan električne svetlobe za 440 žarnic. V 75 letih odkar je bila izumljena prva praktična in poceni žarnica, je električna industrija v Zedinjenih državah tako porasla, da je to povest zase. Do leta 1902 je bilo v deželi 3,600 električnih central

in kakih 50,000 posameznih elektriko proizvajalnih postaj, kar je skupno dajalo 1,000,000 kw ur električne sile na leto. Lansko leto pa smo v Zedinjenih državah potrošili 513,000 milijonov kw ur elektrike!

To skoro neverjetno množino električne sile producirajo ne le privatne družbe s svojimi več kot 3,000,000 delničarjev, pač pa tudi federalne, državne in mestne agencije, mnoge od teh na jugu in zapadu. Velika proizvodnja, izboljšave iste in ogromna uporaba, je omogočila znižanje cene električne sile izza časa ko je bila sprožena v obrat prva mala centrala na Pearl Streetu v New Yorku. Takrat je vzel približno 10 funtov premoga za proizvodnjo kw elektrike. In kilowatt električne sile je stal 24 centov. Danes ne porabijo v mnogih centralah niti n funt premoga za kilowatt elektrike,

cena pa je nekaj centov za kilowatt.

V dobrem četrstoletju je elektrika skoro docela spremenila temeljni karakter ameriške ekonomije. Pred tem je vozna živina dajala 79 odstotkov prometne sile, dočim so ostalo energijo dopolnili ljudje in stroji. Kakor računajo sedaj, bo do leta 1960 60% vse sile, ki bo uporabljana v Zedinjenih državah prihajalo iz strojev, ostale 3 odstotke bodo dopolnili ljudje, zivali pa le en sam odstotek. Povprečen ameriški delavec razpolaga s 15,835 kw sile, kar je v glavnem dvignilo njegov zaslužek od povprečnih \$8 za 54½ urni tednik na okrog \$72 za 41 urni tednik.

Dasi se v Ameriki porabi skoro dve tretjini električne sile v komercialne in industrijske namene, je raba elektrike v povprečnem ameriškem domu prinesla velike spremembe. To je razvidno iz tudi samo delnega seznama električnih naprav za dom. Poleg električne razsvetljave najdemo danes v večini ameriških domov električne ledenice, pialne stroje, likalnike, ure, šivalne stroje, sesalce prahu, radio aparate in televizijske, dalje različne male naprave za kuhinjo, kot električne pečice, pralnice, gorilnike itd. Povprečni ameriški dom, ki je l. 1900 porabil 200 kilowattov elektrike, jo porabi danes do 2,355 kilowattov.

Čudo električne sile, četudi še ne sto let staro, danes že včasih zasenčujejo možnosti atomske energije. Ali brez električne sile ne bi bili mogli razklati atoma, in mirnodobna uporaba atomske sile bo znabiti prišla potom elektrike. Električne družbe sodelujejo v reševanju problema, kako vpreči atomsko silo v praktične vsakdanje svrhe. V tem pogledu delajo roka v roki s Komisijo za atomsko silo.

Ko je l. 1931 umrl Thomas Alva Edison, je bilo suggestirano, da se v počast njegovega spomina ugsnjejo za eno minuto vse električne luči v deželi. Ali iz praktičnega in varnostnega oziroma se tega ni moglo storiti, ker bi znalo imeti marsikje zle posledice. V navpično čast in priznanje Edisonu. Prometeji našega časa, je bil razmah njegovega izuma še za časa njegovega življenja.

(Common Council)

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

ELY, Minn.—Dne 8. decembra je umrla Mary Zgonc, stara 34 let. Na Elyu je živela od leta 1893. Njen pokojni mož je bil sden izmed ustanoviteljev JSKJ (zdaj ABZ). Pokojna je bila članica SNPJ, ABZ in par drugih organizacij. Zapušča sina Johna in Franka ter hčer Mrs. Frances Rozman, vse tri na Elyu; Mrs. Rose Saje v Clevelandu, Mrs. M. Ogrinc v Euclidu, brata Edwina Jashe v Chisholmu, 4 vnuke in pet pravnukov.

—Mary Stubler je bila v Ely-Winton bolnišnici štiri in pol neseca. Sedaj se zdravi doma.

—V bolnišnici Shipmans tu na Elyu se nahaja Leonard Zupančič. Prisadila se mu je desna roka.

—V isti bolnišnici se nahaja John Petrič, ki si je pri delu za mesto zlomil nogo.

CHICAGO—Frank Muha je bil iz starega kraja žalostno vest, da je preminil na Hrúšici njegov brat Lojze Muha. Zadel ga je kap. Lojzka in Frank Muha sta ga videla dve leti nazaj, ko sta bila tam na obisku.

Make Up! Sign Up! Look Up!

Join the
GROUND OBSERVER CORPS
CALL CIVIL DEFENSE

NAŠA POT V DACHAU

Ob času našega potovanja po Evropi lansko leto.

Piše JOSEPHINE ERJAVEC, Joliet, Illinois

Hitro bo zopet eno leto šlo k zatonu—in turisti, kateri so se mudili letos v Evropi, in oni, kateri so obiskali tudi našo domovino Jugoslavijo, so se že vrnili, drugi se bodo pa kaj kmalo. Radi čitamo doživljaje naših potnikov onkraj morja. Vsak bi lahko napisal mnogo zanimivga, toda zdi se, da vsak rajše čita, kakor da si vzame nekoliko časa in napiše kaj je vsega doživel med svojim obiskom.

Vsako leto pohiti večje število naših rojakov v domovino, da obiščejo po dolgih letih svojce, ako so še pri življenju—Nekateri so tudi prvič v stari domovini, drugi se pa podajo na tako dolgo potovanje po večkrat. Med temi sem tudi jaz. Toda moj namen je še vselej bil, ko sem že enkrat preplula to široko morje, da ko sem že namenjena v Jugoslavijo, naj si vzamemo še nekoliko časa, da pogledam tudi druge dele Evrope. Radovedna sem bila kako so bile med vojno uničene druge dežele, koliko se je popravilo in kako narod živi. Prav radi tega smo šli, moja hčerka in moj sin, ter jaz, malo po Evropi, da si še ona dva ogledata države, o katerih čitata v svojih knjigah.

Dosedaj nisem še opazila, da bi kateri opisal svoje doživljaje po raznih evropskih državah. Vsak pa, kateri se mudi v Evropi, odnese kake neizbrisljive spomine. Za nas je bila mučilnica Dachau nekaj, kar se ne more pozabiti.

Vozili smo se nazaj iz Heidelberga v Nemčiji po tisti široki tlakovani avtoban cesti. Zavili smo vstran na kmetičko pot, po kateri smo se vozili kako uro. Pot je bila prašna in dolgočasna. Bili so sami gozdovi, potem sama prazna zemlja. Nobeden ni ne slutil, da se ob koncu te dolge puste vožnje nahaja grozno in veliko nemško koncentracijsko taborišče—Dachau.—Ko se vozimo več kot pol ure, zagledamo od daleč visoke zidane dimnike, iz katerih to pot se ni vil—smrdi, diši duh—ampak so stali prazni in nerabljeni. Po daljši vožnji pridemo do cilja.

Tu najprej zagledamo veliko dvorišče, obkoljeno z bodečimi in električnimi žicami. To dvorišče je bilo prazno, zemlja je bila vsa izravana in pohojena od številnih ujetnikov, ki so med vojno čakali svojo usodo. Zice so bile sedaj prerezane in na mnogih krajih podrte, ker so gotovo ujetniki od velikega veselja drveli ven na prosto ko so izvedeli, da je konec njihovega trpljenja in da so njihovi mučitelji premagani. Z vsa naglico so drveli ven na prosto, brez da bi kdo streljal na nje pri begu.

Ustavimo se pri uhodu, ki bi nas vodil v notraščino dvorišče. Tu nas ustavi dva mednarodna vojaka, ki nam preprečita nadaljno pot z bajoneti. Hoteli so imeti pooblastilo oziroma osebne listine kdo smo, predno nam dovolijo vstop. Ko jim pokažemo, da smo Amerikanci, nam prijazno odstopijo pot in mi nadaljujemo v notranjost. Nemo gremo od enega kraja do drugega. Tu se ustavimo pri velikanskem grobu; na sredi na tleh je velikanski križ iz granita, položen po dolgovatem v grob. Na koncu križa je velika plošča, na kateri so izklesane velike besede v nemškem in angleškem jeziku. "Here is the grave of many thousands unknown"—Tukaj je grob neznanih tisočih—.

Greimo zopet dalje in vidimo dolgo vrsto dreves ter še nekaj komadov uvenelih jermen, s katerimi so bili obešeni na tisoče

ujetniki, žrtve podivjanih Nemcev. Greimo naprej—in zopet vidimo velikanske grobove, pred katerimi stoje razni spomeniki z velikimi venci, in s tablico in mramorju postavljen v zemljo, na kateri zopet piše "Tu ležijo žrtve—na tisoče neznanih"—

Bilo je toliko usmrčenih in mučenih ujetnikov, da že niso vedeli kam z njimi. Vstopimo v poslopje, katero je imelo biti njih ječa. Bilo je nizko poslopje z malimi okni pri tleh. V resnici to ni izgledalo kakor okna, ampak kot same luknje, in še te zamrežene. Greimo naprej v sobe, katere so bile "plinske celice," nato v druge sobe, katere so bile stanovanjske sobe—predno so žrtve zapodili v plinske sobice po smrt. V teh sobah so se žrtve morale sleči do gola, češ da gredo po "Shower bath"—(pršana kopel), toda bila je njih smrt. Šli smo dalje—tu zopet je nizko poslopje—pri vhodu zagledamo velikanski venec iz samih gardin—z trakovi vseh barv vseh narodov, kateri so našli smrt v tem taborišču. Zadaž za tem vencom je stal krematorij, v katerem so sežigali kruti kriminalski Nemci svoje onemogle žrtve—Tu se je vršilo uničenje življenj onih, kateri so se borili proti okupatorju svoje zemlje. Tu sem se ustavila več trenutkov—in pred očmi mi je prišlo vse ono, kar smo čitali—o vojnih in ujetniških grozotah. Tu so izginjali narodi. Dasiravno večkrat med tednom premišljajo venec pred krematorijem, se nam je zdela, da je še vedno tam vzdih žganih človeških teles. Pri vhodu v ta krematorij sem zagledala velik napis: "Nikdar več se kaj takega ne sme zgoditi."

Šli smo dalje in zagledamo vodo, v katero so padale žrtve, ko so bile ustreljene. Tu zopet druge jarke, ki so bili priča kaj vse se je dogajalo—gremo malo dalje in videli smo razne kipe—velike grobove in vence. Na vsakem vencu je bil trak ki nam je označil kateri narod je bli žrtev teh nemških kriminalcev. Nemo so nam ti grobovi pričali kaj vse je bila zmožna storiti podivjana zemška vojaška komanda zadnje vojne.

Bilo je že dovolj tega ogleda. Zeleli smo si ven na prosto, in zopet smo bili na avto-ban cesti. Po eno urni pusti vožnji smo končno dospeli v Munich. Prejele pa smo videli velik prostor obkrožen z žicami, kjer so bili za izspravljeni naši ameriški vojaki—ujetniki. Iz Municha smo drveli naprej po raznih mestih Nemčije, nato Avstrije, kjer smo se ustavili, da obiščemo razne sorodnike in smo že komaj čakali, da gremo proti Jugoslaviji.

Ko smo obiskovali razne sorodnike po Jugoslaviji, zlasti Slovence, so mi pravili svoje doživljaje za časa zadnje vojne. Seveda, takrat ko sem se mudila v Dachau, nisem slutila, da so bili tudi moji sorodniki v teh strašnih nemških taboriščih, od koder je malo kedo prišel nazaj. Beg je bil nemogoč, le ameriškim zrakoplovom in vojaštvu naše armade se imajo zahvaliti tisti nesrečniki, katerim je bila dana usoda, da zagledajo svobodo in se vrnejo nazaj domov.

(Dalje prihodnje)

Benjamin Franklin, ameriški državnik, je bil najmlajši v družini, ki je štela 17 otrok.

Oglašajte v...
Enakopravnosti

BOJ ZA NOVO OBDELOVALNO ZEMLJO

Arheološke najdbe in stari zapiski pravijo, da je bila Izrael dežela v davnih časih plodna in bogata. Minila so stoletja in njeno lice se je spremenilo. Nastali so gozdovi in plodne njive. Delovanje vode, ledu in vetra na zemeljsko površino je storilo svoje. Zdaj pa so se ljudje lotili dela, da bi znova spremenili njeno lice.

Gospodarske koristi Izraela zahtevajo, da dobi dežela nova polja. Stotisoči priseljencev so povečali potrebo po živilih. Hkrati pa je ta dotok ustvaril možnosti za izpolnitev davnih želja, za vključitev čim večjega števila ljudi v kmetijstvo. Razen tega je to zahtevala tudi potreba po zaposlitvi teh ljudi. Toda obdelovalne zemlje je bilo malo. Treba je bilo pridobiti novo in boj se je začel. Močvirja okrog jezera Hule so bila legla malarije, pod njimi pa je propadala za obdelovanje primerna zemlja. Že prej so ob močvirjih roke pionirjev iztrgale naravi manjše kose obdelovalne zemlje in jih ob novih naseljih spremenile v plodne njive. Toda tega je bilo malo.

Napravili so načrte o popolni drenaži močvirja in regulaciji vode v jezeru. Zdaj se ta načrt uresničuje. Ogromni bagri noč in dan kopljejo prekope, kamor se bo stekala voda. Prvi prekop so že dogradili. Dolg je 4,5 kilometra, širok pet, globok pa štiri metre. Druga dva dolga 16 in 19 kilometrov pa so začeli graditi.

Pusta, dolgočasna je pokrajina na gričih Galileje in v jeruzalemskem pogorju. Mnogo je skal in pečin, rdečkasta prst je pomešana s kamenjem. Le ponekod je gozdček ali nekaj grmičev kljubovalo silni vročini in našlo v suhi zemlji nekaj hrane. In tu opravljajo pridne roke ogromno delo.

Na podlagi konfiguracije terena pripravijo v posebnem uradu načrt za vsako novo polje. Rodovitno zemljo pridobivajo in urejujejo v obliki teras. Tako omogočajo kar največje izkoriščanje padavin oziroma umetnega namakanja, razen tega pa preprečujejo nadaljnje delovanje naravnih sil na zemljo. Pot do takšne terase je dolga in naporna. Močni bagri najprej z lopatami in kleščami odstranijo skale — ponekod jih morajo razstreljavati z dinamitom — potem pa buldožerji razčistijo teren in pripravijo plasti kamnja na robovih bodočih teras, katerih obrise je videti čedalje razločnejše.

Za stroji pridejo ljudje, ki odstranijo gramoz in očistijo prst. V zaključni fazi postavijo prenosne cevi z brizgalnicami in tako pripravijo zemljo, da jo obdelajo. Rodovitnost povečajo z umetnimi gnojili in vodo. To delo je dokaj zamudno; ponekod traja več let, preden pridobe količnik večje polje. Pa tudi tu žanjejo uspehe, ki bodre ljudi k nadaljnjim naporom.

Umetno namakanje zemlje je podlaga za razvoj izraelskega kmetijstva. V večini krajev te dežele si polja brez stolpov za vodo, raznih cevi in brizgalnih sploh ne moremo misliti. Vse to nadomestuje padavina. Tako je dobil Izrael nova polja tudi tam, kjer je bil še nedavno sam pesek, iz katerega je poganjalo nekaj puščavskih rastlin. Zdaj so tod plantaže banan, limon, pomaranč, paradižnikov in drugega sočivja. V zadnjih petih letih so melioracijska dela hitro napredovala. Tako so z umetnim namakanjem povečali rodovitnost polja od 230.000 na dobrih 700.000 dunumov. Zmogljivost namakalnih naprav se je malo-ne potrojila.

Največja so melioracijska dela v puščavi Negev. Tam je pušta, razpokana, rdečkasta zemlja, na kateri raste le nekaj suhe trave. In ta zemlja bo zelo rodovitna, ko jo bodo začeli umetno

namakati. Tega dela so se lotili smelo in odločno.

Zelene oaze v Negevu že zdaj kažejo, da ti napor niso bili zaman. Nova naselja in nova polja, ki že dajejo obilno pridelkov, jasno kažejo, kakšna bo slika bodočnosti. V Izraelu so dosegli zadnja leta lepe uspehe tudi v pridelovanju bombaža. Puščava Negev se čedalje bolj umika naporom človeških rok. Izrael dobiva čedalje več nove obdelovalne zemlje. Njena površina se je od leta 1948 povečala od 1.650.000 na 3.550.000 dunumov v letu 1952-53. Novi stotisoči dunumov zemlje pa še čakajo, da bodo namesto kamnja in peska ali puščave plodove. Koliko se bo to prizadevanje posrečilo, je odvisno tudi od uspeha akcije za vključitev večjega števila prebivalcev v kmetijstvo.

—M. Bratič.

Ljudska Pravica-Borba

Po sto letih nova šola

V nedeljo, 3. oktobra, se je v Dobrni pri Celju zbralo približno 250 ljudi na gradbišču nove osnovne šole, da bi bili navzoči ob slavnostnem začetku gradnje. Prišli so tudi zastopniki okraj.

Predsednik gradbenega odbora je navzočim opisal 50-letno težnjo Dobrnčanov, da bi dobili novo šolo. Dejal je, da je bila prva šola v Dobrni v bivši kaplaniji, v katero je pohajalo 16 do 20 učencev. Število učencev je naraščalo, tako da je prostor v kaplaniji postal kmalu premajhen. Leta 1842 so zbrali potreben denar za novo šolo. Toda denar so porabili za cerkev. Šola pa se je še dalje stiskala po raznih prostorih. Leta 1856 pa se je pričel reden pouk in je bil za učitelja nastavljen Matija Jeraj. Dotlej so pa poučevali kaplani. Po prihodu novega učitelja je bilo že nad sto učencev. Istega leta so tudi položili temelje za novo šolo. Zgradili so jo leta 1861. Odtlej je število učencev še bolj hitro raslo. Ker ni bilo zanje dovolj prostora, so se od leta 1920 zmeraj pripravljali, da bi zidali novo šolo. Toda, ko so zbrali potrebno vsoto, so razni klerikalci, ki so bili na oblasti, spet smatrali, da je bolj potrebno zgraditi velike betonske stop-

nice do cerkve in farovski hlev ter drugo. Tako so se morali otroci spet stiskati v majhnih in tesnih prostorih. Sedaj imamo v Dobrni pouk v treh razredih te stare šole, en razred imamo v hiši stare občine, tri pa v mladinskem domu.

Po osvoboditvi so ljudje čisto govorili o novi šoli. Izbrali so že tudi gradbeni odbor, ki pa zaradi raznih težav ni mogel kaj prida storiti. Šele lani smo izvolili nov odbor, ki je krepko prijel za delo, tako da imamo sedaj v rokah načrte ter kredite. Pa tudi pogodbo smo že sklenili z gradbenim podjetjem "Granit" iz Slovenske Bistrice. Tako je predsednik okrajš. tov. Miran Cvenk v nedeljo prvi zasadil lopato za temelje nove šole. Predsednik gradbenega odbora pa je povabil vse prebivalce, da bi pomagali s prostovoljnimi delom zidati šolo.

Ob tej priložnosti je bila na gradbišču majhna slovesnost, ob kateri je po nagovorih zapevski zbor KUD Kajuh nekaj pesmi.

Menili so, da bodo po tem slovesnem začetku vsi navzoči delali, vendar jim je načrt preprečil dež. Pač pa so vsi obljubili, da bodo pomagali, tako da bodo šolo čim prej zgradili. Upamo, da bo ž do prihodnje jeseni gotovo.

S. I.

—"Ljudska Pravica"

Neka izboljšava v Social security

Od distriktne administracije Socialnega zavarovanja na 10406 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio, smo prejeli poročilo, katero v prostem prevodu priobčamo v naslednjem:

Za najboljšo uslugo na vašem MUNTZ TV pokličite bivšega popraviljca za Muntz TV EX 1-4746 podnevi ali ob večerih Vsak delavec je MUNTZ EKSPERT 90-dnevno jamstvo na delih Pristni deli—Tovarniški Electron TV 7510 St. Clair

EUCLID POULTRY

549 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svahte, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

"Mesečni ček social security" bodo zdaj plačljivi mnogim vdovam, otrokom in odvisnim staršem v tem okrožju, ki prej do tega niso bili upravičeni. To važno naznanilo je dal A. W. Boehringer, upravitelj distriktnega urada socialnega zavarovanja na 10406 Euclid Ave.

"Mr. Boehringer je izjavil, da ta plačila preživelim članom so bila omogočena po nedavnih izpremembah v postavi o socialnem zavarovanju. Po teh določbah se smatra za zavarovanega delavca, ki je umrl med 1. julijem 1940 in 1. septembrom 1950, če je vsaj leto in pol opravljal delo, ki je bilo pokrito s social security. To pomeni, da morejo dobiti mesečne podpore preživele osebe, katerim so bile originalne zahteve odklonjene; ali ki niso vložile zahtev, ker so vedele, da jih takrat veljavne delovne zahteve ne pokrivajo.

"Ako ste preživeli član družine delavca, ki je umrl med julijem 1940 in septembrom 1950, in niste bili upravičeni poprej, vas Mr. Boehringer poziva, da stopite v stik z vašim distriktnim uradom. Biti morate gotovi, da so bili prispevki za socialno zavarovanje plačevani vsaj eno leto in pol pred smrtjo. Vdove,

Za ŽENSKE,

KATERE ŽELIJO

fino OBUVALO IMAMO

mere od 4 1/2 do 11 širskosti A do E

Louis Majer

SHOE STORE

6408-10 St. Clair Ave.

stare 65 let ali več, otroci pod 18. letom, vdove pod 65 letom z nedoraslimi otroki in odvisni starši spadajo v vrste, ki morejo kvalificirati za umrlim delavcem.

"K zaključku Mr. Boehringer poudarja, da je potrebno vložiti aplikacijo v svrhu kvalificiranja za plačila tovrstne zavarovalni-

ne. Distriktni urad na 10406 Euclid Avenue vam bo drage volje pomagal napraviti tovrstne aplikacije."

V gornjem je poročilo o izboljšavi v social security v prevodu podano tako, kakršno nam je bilo dostavljeno iz distriktnega urada v Clevelandu, Ohio. V originalu, to je v angleščini, je priobčeno na drugem mestu da-

našnje izdaje. Razume se, da vsebina velja za vse kraje Zedinjenih držav. Razlika je le v kraju ali naslovu distriktnih uradov social security.

—NEW ERA, glasilo ABZ

Oglašajte v Enakopravnosti

Coke... najbolj priljubljeno darilo za žejo

Ta vesel svetovni popotnik bi vam lahko povedal, da je ledeno-mrzla Coca-Cola perfektno darilo za žejo—v Mombasa, v Rimu, v Rio ... in kjerkoli vi živite.

Založite se za praznike

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark.

© 1954, THE COCA-COLA COMPANY

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO'S BASEMENT ZA BOŽIČ DAJTE PRAKTIČNA DARILA! POSEBNOST!

ZNANI "FIELDCREST" JAMČENI

"NYLOMAR" BLANKETI

- Roza
- Plavi
- Zlati
- Spice
- Svetlo zeleni
- Pompey rdeči
- Turquoise

5.98

VSAK

Varni proti moljem za vedno! So iz nylona, rayona in bombaža in v svetlikajočih se barvah... Ekstra dolgotrajni in lahki ter topli! Lepi, široki robovi iz rayon satina. Velike mere 72x84 inčev. Operajo se lepo. Izvrstna misel za darila.

Regularno 10.95 z volno napoljene ODEJE IZ RAYON SATINA

Dvo-barvne kombinacije:

- Temno rdeča in roza
- Hunter in lime
- Zelena in zlata
- Roza in plava

7.98

Spijte pod to rahlo, mehko kot perje vsevolneno odejo in se zbudite dobro razpoloženi kot angleci! Tajnost osvežujočega spanja je lahkota poleg toplote in to imate v tej krasni rayon satin odeji, ki je na debelo napolnjena z volneno vato. Ročno vodeni šivi je krasno in prinese na površje lepoto težkega rayon satina. Izberite si vašo PRILJUBLJENO barvo sedaj.

Poštna in telefonska naročila sprejeta—CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement oddelek z posteljinami

JOHN YAGER

IV 1-5702 GRADBENI KONTRAKTOR Ako želite zgraditi novo garažo ali klet pod vašo hišo, vam po- strežem v popolno zadovoljstvo

OPORE (TRUSSES) Moški in ženske, ki morajo nositi bodo dobro postreženi pri nas, kjer imamo moškega in ženskega, da ume- rita opore.

MANDEL DRUG CO. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. 15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

ZAVAROVALNINA na HIŠO BIZNES - AVTO - ŽIVLJENJE

Pomnite, da kakršnokoli zavarovalnino vi potrebujete, vam jo lahko preskrbi

DANIEL STAKICH 815 EAST 185th STREET poleg St. Clair Savings & Loan Co. tel. KE 1-1934

HIŠE NAPRODAJ

BUNGALOW z utilitetnim stanovanjem

Proda se dve leti star bungalow z 2 spalnicami; kopalnica na 1. nadstropju; preproge vključene; utilitetno stanovanje na drugemu nadstropju, s kuhinjo, spalnico in straniščem, kompletno z Hot Point pečjo in ledenico. Cena \$17,500.

Za podrobnosti se obrnite na

KOVAC REALTY

960 East 185th St.—KE 1-5030

MICHEL ZEVACO

KRALJEVI VITEZ

ZGODOVINSKI ROMAN

(Nadaljevanje)

"Varuj se, hčerka!" je zamrmrala Violetta, majaje z glavo. "Ali te ni strah cestnih razbojnikov?"

"Lehko se jih ubranim, mati," je rekla deklica, zdrznivši se. "Bodite zame brez skrbi in odganjajte vse črne misli."

Toda že je postal pogled uboge žene iznova srep in motan. Zdelo se je, da nič več ne pozna svoje hčere. Vstala je in prisluhnila, kakor bi slišala odnekod vnemirjene glasove.

"Ne," je šepnila, "saj ni on, hvala Bogu! Toda kje je Karel Angoulemeški? Ali se je vrnil iz Bastilje? Oh, gospodična, usmilite se, peljite me k njemu."

"Joj, ljuba mati," je vzdihnila Gizela, "mari me ne poznate, da sem vaša hči? Ali ne veste, da je moj oče v vaši bližini? Pokličem ga!"

"Ne, ne," je dejala Violetta. "Ne zapusti me. Bojim se, kadar prihaja noč."

"Prinesem vam svečo," je rekla Gizela, hotela oditi.

Toda mati se je krčevito oklenila njenega vratu.

"Nikar!" je zahropila. "Svetlobe me je strah še bolj nego teme!"

"Oh!" je zamrmrala Gizela, "že spet jo napada njena strašna bolezen! Mati, rotim vas, ne bojte se... Jaz sem pri vas!"

"Beži!" je zavpila blaznica z obupnim glasom. "Beži, on prihaja! Slišim ga!"

Violetta je zdajci pehnila hčer od sebe, zbežala v najtemnejši kot, vrgla se na kolena, skril obraz v roke in zahtela. Gizela, blede od sočutja, je prišla za njo ter jo začela milovati. In res se je dala ubožica pomaloma umiriti; sledila je hčeri v spalnico in se zgrudila na svoje ležišče, vsa strta od duševnih muk.

"Mati," je velela Gizela, "spati morate, vsaj nekaj ur."

Violetta pa se je oprla na komolec, prišla hčer za roko in zamrmrala:

"Spati? Kaj misliš, otrok! In če bi prišel med spanjem, kakor je že enkrat? Poslušaj... nikoli ti še nisem povedala..."

"Nikarite, mati," je rekla deklica trepetaje. "Molčite, ničesar nočem vedeti!"

"Ponoči je bilo," je nadaljevala Violetta, kakor da je ne sliši. "Tisti človek me je preganjal s svojo sramotno ljubeznijo že dolgo mesece. In Karla, mojega ljubljene Karla ni bilo doma. Kje je bil? Nič več ne pomnim! Karel ni več ljubil Violette!"

"Pač, mati! A bil je v ječi — v Bastilji!"

V blag spomin

prve obletnice odkar je umrl naš ljubljani brat, oče in mož

FRANK PRAH

kateri nas je zapustil za vedno dne 23. decembra 1953.

Leto dni je že minulo, odkar si se poslovil od nas, a mi vedno mislimo na Tebe in ostaneš nam v trajnem spominu. Počivaj v miru!

Zaljubljeni ostali:

AGNES MARINEK, sestra v Illinoisu
JOHN, brat v Euclid, O.
FRANCES PRAH, soproga
in otroci v Wickliffe, O.
v starem kraju brat in dve sestri ter več sorodnikov

Cleveland, Ohio,
dne 23. decembra 1954.

"V Bastilji? Da. Jaz sem bila v Orleansu. Ali se spominjaš našega dvorca v Orleansu? Tam si rojena, Gizela, in tamkaj so tekli dnevi moje sreče. Nazadnje pa je bilo žalostno, ko niti tebe nisem imela pri sebi."

"Saj veste, mati, kako sem se takrat trudila v Parizu, da bi izprosila očetu prostost."

"Naš dvorec v Orleansu!" je povzela vojvodinja Angoulemeška. "Nekega dne sem slišala pod okni besenje množice. Prega-njala je človeka, da bi ga ubila, on pa se je zgrudil pred našimi vrati na kolena, kakor bi me prosil zaščite. Odprla sem mu in ga vzela v hišo, čeprav sem se ga bala: pritlikavec je bil in še čarovnik povrh. Toda sočutje je bilo močnejše od groze. Sprejela sem ga pod svojo streho in mu velela streči, da bi okrevljal... Gotovo so ga hoteli ubiti zaradi kakakega zlodejstva, jaz pa sem ga otela. In baš on me je izdal! Bil je domenjen s Concinijem; vide-la sem ga v svoji sobi, takrat, ko sem se prebudila... Jokala sem tisto noč, in ko ni bilo več solze v mojih očeh, da bi jo potočila za Karlom, sem zaspala. Tedaj pa je prišel on! Priplazil se je skozi okno; žvenket šipe me je zbudil, in videla sem ga, kako gre proti meni ter se mi smeje. Govoril je besede, ki jih nisem razumela v svojem strahu; plamenel je kakor duh iz pekla, jaz pa se nisem mogla geniti, še zavpiti ne. Tisti hip me je zgrabil Concini za roke... in pritlikavec, zavrženec, je stal zraven in se grohotal. On se je grohotal, jaz pa, ki sem hotela jokati, sem se zdajci spustila v smeh, ki mi je povzročal strašno bolečino. Od tistih dob se smejem dostikrat, in kadarkoli me pogradi ta smeh, vselej čutim, kako mi hkrati ugaša pamet!"

"Oh, podleži! Podleži!" se je tresla Gizela. "Mati, za Boga, ne dramite strašnih spominov!"

"Glej ga!" je zavpila Violetta. "Že spet je tu! Karel, na pomoč!"

S presunljivim krikom se je vrgla ubožica iz postelje in se začela braniti zoper umišljenega napadavca. Z razmršenimi lasmi in izbuljenimi očmi se je metala Violetta po parketu, zvijala se, kričala, prosila in pretila, dokler ni padla znak, vsa v znoju, brez moči in zavesti. Gizela jo je spravila na posteljo, vzela jo v naročje.

V blag spomin

ob prvi obletnici, odkar je odšel v večnost naš nepozabni in dragi soproga, oče in brat

Frank Prah

Svoje mile oči je zatisnil za vedno dne 23. decembra 1953.

V srcih nosimo ljubce glas, spomin in pogled Tvoj, dokler nit življenja steče in vsi gremo za Teboj.

Sladko spavaj v tihem grobu, odšel si tja, odkoder ni vrnitve, a enkrat se snidemo na vekomaj!

Zaljubljeni:

FRANCES, soproga
MRS. ANN PICKENS, hči
FRANK JR. in MICHAEL, sinova
vnuk, zet in brat JOHN
MRS. AGNES MARINEK, sestra v Illinoisu
v stari domovini brat in dve sestri

Wickliffe, Ohio,
dne 23. decembra 1954.

je ter jo zibala dolgo in rahlo kakor otroka.

Ure so minevale. Sobo je napolnila tema in globoko molčanje. Violetta je spala mirno v hčerinem naročju. Tedaj je pritisnila Gizela dolg poljub na materino čelo in odšla po prstih iz sobe.

Vojvoda Angoulemeški je bil na zborovanju. Gizela je pripravila vse za njegovo vrnitev, ukazala služabnikom vse potrebno in obsejala nato v pritlični dvorani, da bi počakala očeta in njegovih gostov, vojvode Guiškega in princa Condeškega, ter jih pozdravila. Doživljaji današnjega dne so se obnavljali v njenem spominu; izkušaje si še enkrat jasno pred očiti sliko svojega rešitelja, je čutila, kako ji lega zaspalec na trepalnice... Zadrževala je v naslanjaču.

Zdajci pa se je zgodilo kakor v Violettini pripovedi: razbita šipa je zažvenketala, okno se je odprlo nastečaj, in Gizela, tako nenadoma vzdramljena iz sna, je zagledala moškega, ki je stopal proti nji! In kakor v materini zgodbi je bil ta mož Concini! Usta so se mu krčila v pohlepem rezanju, oči so mu sipale plamene; za njim je skočilo v sobo še dvoje oboroženih mož, hkrati pa se je zaslusal iz veže ropot in vpitje napadenih služabnikov.

Gizela je otrpnila v ledeni grozi; niti roke ni mogla vzdigniti v svojo obrambo. Le obupen vzkrík je trikrat za poredoma udaril iz njenega grla. Se hip, in bila je zvezana; zamašili so ji usta, odnesli jo in vrgli v kočijo, ki je drdraje izginila v noč.

IX.

Smola in Sreča.

Ko se je vitezu Capestangu po dolgi omedlevici vrnila zavest, je bila njegova prva misel takšna:

"Postelja, ki ležim na nji, je trda kakor srce gospe Nikolette pri Tatinski sraki! Vsa rebra me bole, corbacque!"

Potipal je z rokami okrog sebe ter spoznal, da ni o postelji duha ne sluha.

"Glej hudimana," je dejal, "na tla sem padel! Zdaj se ne čudim več, da me je tlačila mora. Kakšne sanje! Kakšni stekleži so mi bili za petami, in kakšni udarci so padali, morbleu! A skobacajmo se zopet v posteljo. Čudno, kako mi buči po glavi. Kaj vra-ga sem neki pil zvečer?"

Tako govoreč se je hotel Capestang pobrati; v tem pa je začutil na več krajih svojega telesa takšno sklenje, da se je stoka-je zgrudil nazaj:

"Joj! Strela božja! Da bi te zlo-dej!" In ves zamišljen je dodal: "Ni se mi sanjalo!"

Spomin mu je začel pomaloma delovati. Videl je v duhu svoj vhod v Pariz, srečanje z Rinaldom, obraz ubogega Smole, ki ga je bil rešil iz Lahovih rok, svoj sprejem pri maršalu, sobo s kamenim tlakom, divji boj s Concinijevimi morilci, svoj beg po stopnicah, vrata na koncu hodnika in končno trenotek, ko je obrnil ključ.

"Pa naj reče kdo, da nisem srečal Smole!" je zamomljal srdito. "Mari bi ga pustil zadaviti! Ze-ja me, da še nikoli tako. Oh!" je vzklilil zdajci. "Tj moj Blisk! Kaj so storili z njim? Hu, kako je tema: pa ne da bi me bili položili

Božično voščilo!

Vesele božične praznike ter srečno, zdravo in zadovoljno novo leto 1955 želim vsemu članstvu Slovenske dobrodelne zveze, članstvu Ameriške bratske zveze, posebno pa mojim članicam društva Srca Marije, članicam društva sv. Ane št. 4 S.D.Z., članicam društva Jutranga zvezda št. 137 A.B.Z., članicam društva Carniola Hive št. 493 The Mac-cabees, mojim sorodnikom, do-brotnikom, prijateljem in znan-cem.

MARY BRADAC

1200 Norwood Road

Vsem cenjenim prijateljem, znancem in odjemalcem želim prav vesele božične praznike in srečepolno novo leto!

TONY BOKAL

Groewood Foods.

Gospodinjam se priporočam v naklonjenost za nakup fine grocerije in prvovrstne mesenine. V zalogi boste vedno dobili fine klobase, želodce, doma prekajene šunke, itd.

16903 Groewood Ave. — KE 1-3338

ŽELIMO PRAV VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN ZDRAVO, SREČNO NOVO LETO VSEM KLIENTOM IN PRIJATELJEM!

JOHN PAVLI

18614 Kildeer Avenue, tel. IV 1-6952

Izvršujemo zidarska in pleskarska dela v vaše zadovoljstvo.

COLLINWOOD

POULTRY MARKET

14801 SARANAC RD. — LI 1-3866

Pri nas dobite vedno vsakovrstno perutnino

Imamo tudi sveža jajca po znižani ceni

Prav vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

— PRIMEREN POPUST ZA STAR APARAT —

QUALITY AT A PRICE—EASY TERMS

STAKICH FURNITURE CO.

JAMES D. STAKICH, Prop.

IVanhoa 1-8288

16305 Waterloo Road

— ODPRTO VSAK VEČER DO BOŽIČA —

med grob?" Lasje so se mu naježili. "Hudiča, morda sem res mrtev in me bo žejalo takole vso večnost čisto sodnega dne!" Ubogi Capestang je vztrepetal od groze. "Toda če bi bil mrtev, ne bi slišal samega sebe. Dajmo, zavpijmo kaj, da vidimo... Smola!" je kriknil na ves glas.

"Aa?" se je oglasil nekdo odaleč.

Vitez ga ni slišal; pač pa je slišal samega sebe. In to mu je zadoščalo.

"Mrtev nisem," je dejal. "Moj ušesa so živa in ostalo najbrže tudi. Celu bobnanje slišim."

Toda bobnanje je bilo v resnici le neprestano rožljanje po strehi; vitez je zaman ugibal, kaj bi pomenilo.

"Kaj delam tu?" je povzel čez čas. "Pomnim, da sem obrnil ključ in se nekam zaprl. Ah! Oh! Da bi te kuga!"

Capestang se je spet poizkusil vzdigniti, kar ga je stalo novih bolečin. V tem silnem naporu pa je zdajci odprl trepalnice, čeprav so bile težje od svinca. Spoznal je, da se nahaja v tesni podstresni luknji, v katero je padala skozi špranje med opekami slabotna luč. Streha je bila skoro navpična, tako da je mogel človek stati povsod razen čisto v kotu

med podom in strešnim naklonom.

Sila volje ga je spravila po dolgi prizadevanjih na noge. Težko diha se je naslonil na vrata, obrisal si znoj, ki mu je curkal po čelu, in vzklilil iz dna svoje večno prekipavajoče nature:

"Corbacque! Pomalem se vendar vrača sreča!"

"Aa?" je ponovil skrivnostni glas.

Ali Capestang ga tudi zdaj ni slišal. Z obema rokama se je obesil na ključ in stokal toliko časa, da ga je obrnil. Vrata so se odprla; v tem trenutku j oku-sil naš vitez prvokrat v svojem življenju, kaj je strah. Zamežal je, pritisnil roke na sence in zahropel:

"Zazidan! Zazidali so me žive-ga! Umrl bom tu od lakote in že-je! Uro za uro, minuto za minu-

to bom čutil, da umiram! Nisem se motil, ko sem mislil, da ležim v grobu: živega so me položili vanj... In žeja, strašna žeja, ki me žge po grlu! Oh, vođe, eno samo drobno kapljo!"

V svoji grozi je odskočil pred zidom, ki je zapiral vrata, kakor odskoči obsojenec nehote, ko mu pokažejo morilni oder. Pri tem je udaril z glavo ob trdo reč in se omamljen zgrudil na kolena. Še tisti hip je postalo v brlogu svetleje, in hkrati se je začel ropot predmeta, ki je zdrčal po strehi navzdol ter se razbil v globini.

Trda reč, ob katero se je udaril mladi mož, je bila streha; ropot pa je povzročil kos opeke, ki ga je pri tem izbil z glavo. Skozi nastalo odprtino je planila vna-nja svetloba, in tik pod njo se je zgrudil Capestang na tla.

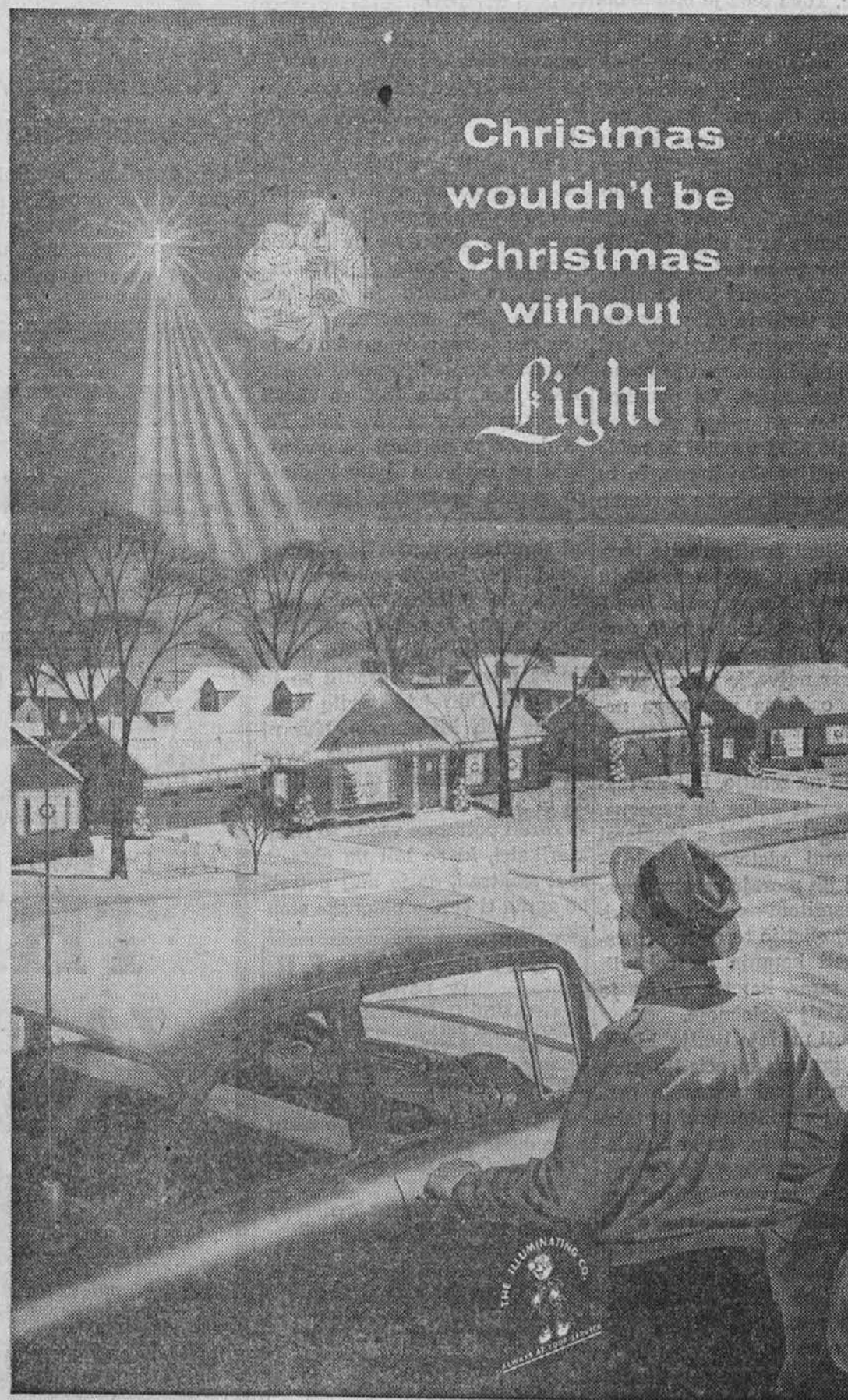
(Dalje prihodnje)

Vsem našim dragim sorodnikom, prijateljem in znancem želimo ob tej priliki

PRAV VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN VESELO TER SREČEPOLNO LETO 1955.

Da bi se vsi zopet prijateljski sešli in pozdravili še na mnoga leta!

VICTOR WOOD in DRUŽINA
19401 Pasnow Avenue

Odkar je prva božična zvezda dala znamenje rojstva Svetlobe Resnice, je bilo veliko tople žarečnosti Božiča osvetljene s živo barvnimi lučmi, ki krasijo naša božična drevesa in domove.

Na višku tradicije svoje posluge v industriji, bodo moški in ženske pri The Illuminating Company pazili nad glavnim tokom elektrike, ki drži te luči goreče tako svetlo, da bo Božič "Vesel" za slehernega.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Rdeča kraška zemlja rodi teran in živi pridne ljudi

Ko sem izstopil na trgu v Tomaju, me je z zida nasproti pošte pozdravil velik lepak, ki je oznanjal kulturni teden v spomin kraškega pevca Srečka Kosovele. Nalahko je skozi latnike na borjačih zapihal pomladni vetrič in me spomnil na tisto lepo pesem:

"... Bori dehtijo, bori dehtijo, njih vonj je zdrav in močan ..."

Da ne bi zgubil vtisa tega pozdrava, ki mi je prikladal v spomin mladega človeka, ki se je boril s tisto lepo besedo, ki ji pravimo pesem, za prihodnjo svobodo zatiranih ljudi, čeprav je vedel, da te svobode ne bo dočkal, sem se hitro povzpelo na višino nad vasjo. Od tam je moj pogled zdrsel čez kraške gmajne in vasi, ki so kot posejane med kamenjem in vinogradi. Na vzhodni strani je pod Avberjem na desni strani velika temna lisa. — Bori. Tam so še hrasti, pod temi suho listje in sive skale apnenca.

Pod mano je vas Tomaj. Ob straneh vaških ulic sivo kamenje, za tem močni latniki, ki podpirajo stare trte. Sredi latnikov so hiše, pred hišami borjači, na katere vstopiš skozi kalone.

Tam pod vasjo je že nekaj sveže preoranih njiv. Ob poti požiga kmet nadležno robidje. V eter prinaša dim čez latnike in hiše do višine, kjer stojim. Dim prijetno diši po suhem listju, travi in prvem pomladnem zelenju.

Ne vem, če je bil vtis njegovih, kraškim ljudem namenjenih "preprostih besed," ali pa doživljanje prebujajoče se narave vzrok, da sem zaželel razgovora s temi ljudmi. Vsi starejši so pes-

nika poznali. Usmeril sem korak na borjač kovača Može Henrika. Na borjaču čaka več starih pluhov. Ko me zagleda, pusti delo in radovedno vpraša, kaj bi rad. Povem, da sem bral na lepaku o proslavah, ki bodo po vsem sežanskem okraju v spomin Srečka Kosovele. No, in je obiskoval šolo takrat, ko je še poučeval pesnikov oče. "Bil je izvrsten učitelj in zadnji, ki je še poučeval v slovenščini tu v Tomaju," je pripovedoval kovač. Za njim so prišli italijanski učitelji.

Bila sva kmalu v živem razgovoru, zato me je zanimalo, kako ljudje cenijo pluge, ki jih izdeluje. Zvedel sem, da jih imajo še raje kot tovarniške. Zakaj? Kraška zemlja ima svoje posebne zahteve. Kovač mora dobro poznati njeno sestavo, če hoče izdelati plug, ki odgovarja zemlji. Kmetijska zadruga v Dolu pri Repentabru je naročila kar šest takih plugov. Železne gredlje mu na grobo izdeluje kovačnica v Zavi-nu pri Braniku. V kratki dobi 20 let je izdelal 340 novih plugov, precejšnje število pa popravi.

Pomislim sem na tisto Kosovelovo pesem, kjer pravi, da ima rad preproste besede teh ljudi. Če bi danes še živel, bi prav gotovo tudi temu kovaču kaj takega napisal, da bi bili vsi veseli in zadovoljni.

Da bo več terana

Tomajska kmetijska zadruga pripravlja zemljišče za nov vinograd.

Med Tomajem in Dobravljami je nalahno zaokroženo rebro, ki ima izvrstno sončno lego. Od vseh strani je zaščiten pred močno burjo. Dva traktorja sta

preorala zemljo do primerne globine. Zima je letos tudi napravila svoje. To bo na vsem Krasu največji vinograd. Imel bo štiri hektarje površine in 12.000 trt. V polni rodovitnosti bo dal, vsaj tako pravijo strokovnjaki, 350 hl terana.

Iz razgovorov z domačimi sem izluščil, da so Tomajci že sedaj nekako ponosni na bodoči vinograd. Tam sredi gmajn, ki jih je Srečko tako živo jemal za primerjavo in zrcalo Krasa, bodo mlade trte ertpale iz rdeče zemlje skrivnostne sokove, sonce pa bo pošiljalo pomoč v obliki toplih žarkov. Tako bodo grozdi zbirali rdeči sok, ki ga bodo Kraševci spremenili v teran.

Ko so na Krasu gospodovali tuji (Srečko je to še bolj trdno občutil kot drugi ljudje), zato je zapel:

"Trnje zori
sredi belih puščaj,
kot kaplje krvi
dozoreva mu plod."

Tam, kjer je tako trnje zorilo le drobne sadove, se bodo že čez nekaj let šibili latniki pod težo velikih grozdov. Takrat bodo Tomajci sami lahko pripisali besede vriskajočega in novega življenja. Če so bili Srečkovi verzi težki in polni trpljenja, bodo sedanjí sproščeno lahki in pojoči.

Za Tomajem so kako uro oddaljene tri vasi: Ponikve, Avber in Gradnje. Avber je poznana letovišarska točka. Tržčani so pred vojno zelo radi prihajali sem in se ustavljali v gostilni "Pri Ukmarju." Pod vasjo so lepi vinogradi. Stare trte odpovedujejo, zato je treba nasaditi nove. Med tistimi, ki skrbijo, da bo rdeča zemlja dobro obrodila je tudi Anton Bole. Dobil sem ga v vinogradu, ko je pravkar sadil nove trte. Za eno samo vrsto je porabil celih dvanajst dnin in izkopal 30 voz kamenja. Pri saditvi mu pomaga sinček, ki drži sadilke, oče pa zasiplje.

Ko slišimo besedo Kras, se nam prebudi vtis nečesa pustega in skalovitega. V resnici pa je drugače. V Avberju so mi povedali, da so imeli v Velikem dolu trto, ki je sama dajala celih šest hektolitrov terana. Ko se je posušila, so "deblo" izkopal in ga odpeljali v muzej na Dunaj, kjer se baje nahaja še danes. Franc Šinogoj ima majhen vinograd z osmimi trtami, ki so stare že nad sto let. V dobrih letinah mu še sedaj dajo 400 litrov vina. Ta vinograd pokriva okoli 100 m² površine. Tovarš Šinogoj se je zelo nepohvalno izrazil o mladih ljudeh.

"V Avberju nas je šest družin, kjer smo pri hiši samo stari ljudje, mož in žena. Mučimo se, da bi kot nekdanji obdelali vse, pa ne zmoremo več. Stari smo in izčrpani. Ne vem, kaj bo, če bo mladina tako nerada ostajala na zemlji."

Dobravlje, Gradnje in Ponikve imajo zemljo, ki jo domačini imenujejo kremenica. V Dobravljah je izredno ugodna lega za gojenje vseh vrst sadja, kljub temu, da so komaj četrte ure oddaljene od Avberja. Imajo pa še to prednost, da so v zavetju pred burjo.

Ne smem iz Avberja, ne da bi povedal še to, da so pred kratkim pokrili kulturni dom. V času najhujšega pritiska pod fašizmom so se v Avberju zbirali kraški fantje iz tistih vasi, kjer je bilo polno fašistov, ki so prežali na slovensko pesem. Ob kozarcu dobega terana so tu zapeli in s pesmijo hladili bolečino, ki jim je razjedala srca. Lani je tu slana pobrala vse grozdje. Nekateri so pridelali le nekaj desetnih litrov vina. Je primer vinogradnika, ki dobi iz enega samega vinograda

do 80 hl terana, lani ga je dobil le dobrih 30 litrov.

Se ena zanimivost o teranu. Pred prvo svetovno vojno leta 1914-1918 je prišel v Avber ameriški novinar. Bolehal je za neko notranjo boleznijo, ki je niso mogli ozdraviti najboljši zdravniki. Ti so mu nazadnje svetovali, da bi spremenil zrak in odpotoval v druge kraje. Tako ga je iz Trsta zaneslo tudi na Kras. Ko je slišal o teranu, ga je zamikalo, da bi ga pokusil. Res, da so mu zdravniki prepovedali piti. Toda ... Popil je kozarec, dva, tri. Bo, kar bo. Pa ni bilo nič. Teran je vplival, da se je drugi dan počutil precej bolje kot prej. Odločil se je, da ostane na Krasu dalj časa. Res je ostal in se pridno "zdravil" s teranom. Kraški teran mu je postopoma vračal tisto zdravje, ki mu ga zdravniki niso mogli več dati. Ko se po daljšem času počutil popolnoma zdravega, se je odločil za odhod. Prej pa je še napisal dolgo pesem—himno teranu.

Pred odhodom sem te dobljene vtise skušal strniti v celoto. Osiveli starček v Avberju, ki se je oprt na palico pravkar vrnil iz vinograda in si je pred vhom odrgnil s čevljev rdečo zemljo, je dejal:

"Srečko je bil zelo dober fant." Delavec, ki je okopal vinograd pod Tomajem, pa je dejal: "Ko je Srečko prihajal na počitnice, nam je vedno razkazoval rastline in knjige. Bil je zelo navdušen za naravo."

Ali je Srečko Kosovel s svojimi pesmimi pomagal kraškemu človeku, da mu je bilo laže med kamenitimi ogradam in med divljanjem burje, ki včasih z viharom silovitostjo besni čez Kras? Ali je vsem zatiranim in tlačnim povedal besede razumevanja in vzpodbude? Ali je povedal tako, kot je bilo resnično življenje teh ljudi?

Je! Vsem in za vse je pel v tistih težkih dneh o revoluciji in novem človeku. Sam je trpko občutil, da tistih dni ne bo dočkal. Ko je hodil po gmajnah in premišljeval, so se mu "ob trnju ranile sanje."

Danes živi Srečko na Krasu kot je živel pred 28 leti. S toplo mislijo se ga spominjajo vsi, s katerimi sem govoril.

V sončnem jutru hitijo v vinograde in začenjajo s pomladanskimi deli. Gmajne danes niso več tako puste, kamenje ni več tako ostro. Priborjena svoboda je izgleda kričeče ostrine. Kraševci si sami uravnavajo življenje tako, kot je njim prav.

Tam na gmajnah in pašnikih pa kot nekdanj vršijo temni bori svojo pesem življenja, ki je bila Srečku "temna, težka, trudna." Danes ni več. Danes pozdravljajo bori ljudi, ki z vso življenjsko vedrostjo gledajo v bodočnost.

THE SEASON'S
GREETINGS
Chicago, Illinois

SEASON'S
GREETINGS
and
BEST WISHES TO ALL
from
**Peoples Federal
Savings & Loan**
4902 Indianapolis Blvd.
EAST CHICAGO, IND.

HOLIDAY
GREETINGS
and
OUR BEST WISHES TO ALL
Doctor J. Posluzny
3607 W. 26th St.
Phone: LAwndale 1-3220

HOLIDAY GREETINGS
TO OUR MANY FRIENDS AND
CUSTOMERS
HEALTH and HAPPINESS for
YOU in 1955
**American
Boarding Supply Co.**
2216 W. Vermont
Blue Island, Ill. — FUlton 5-3598

SEASON'S GREETINGS
and
BEST WISHES TO ALL
Holy Rosary Church
351 EAST 113th STREET
FULMAn 5-0284

SEASON'S GREETINGS
TO ALL
**Baltimore Lumber and
Material Co.**
8533-71 SO. BALTIMORE AVE.
Phone: SAginaw 1-8107

A MERRY CHRISTMAS
TO ALL MY FRIENDS &
CUSTOMERS
**Marshall Berland Paint
Store**
3644 WEST 26th STREET
LAwndale 2-1710

**Blackie's
Restaurant and Lounge**
Extends
SEASON'S GREETINGS
to All Our Friends and Customers
WEbster 9-4837

HOLIDAY GREETINGS
TO ALL
Today Theatre
58 W. MADISON STREET
STate 2-4344

A PROFITABLE REMINDER
OPEN A SAVINGS ACCOUNT
THIS MONTH AT
**Universal Savings &
Loan Association**
SEASON'S GREETINGS
TO ALL FRIENDS
AND CUSTOMERS
1800 South Halsted
HAYmarket 1-2028

SEASON'S GREETINGS
TO ALL
from
**CONGRESS
HOTEL**
520 S. Michigan
HARrison 7-3800

Midwest Grocery
Louis Florek — Owner
Extends Sincerest
HOLIDAY GREETINGS
to All Its Patrons and Friends
For Your Holiday Table Buy Our
• Top Quality Meats — at Low
Prices • Fresh Dressed Poultry
• Complete Line of All Nationally
Advertised Brands of Canned
Goods and Groceries • Wide Selection
of Fresh Fruits and Vegetables
Call in your order
4020 OAK PARK, BERWYN
ST 8-1019
We deliver
Tues. - Thurs. - Fri. - Sat.

SEASON'S GREETINGS
**ST. HENRY'S
CHURCH**

MERRY CHRISTMAS
and
A VERY HAPPY
NEW YEAR
TO ALL OUR FRIENDS
from
**Danly
Machine Specialties**
Bishop 2-1800

Ashland Drugs
Extends
SEASON'S GREETINGS
to All Friends and Customers
WE DELIVER
REpublic 7-9482

XMAS GREETINGS
from
Dr. I. E. Makar, M.D.
11750 PARNELL AVE.
PULman 4-8277

Buzz Box Cocktail Lounge
Extends
SEASON'S GREETINGS
To All Our Friends
886 NO. CLARK STREET
WHitehall 4-9024

The Jeffrey Supper Club
8301 SOUTH CHICAGO AVE.
Southern Fried Chicken — Served
family style — All you can eat
\$1.75 — includes soup, salad and
coffee — Children \$1.00
Open 11:00 to 2 A. M.
REgent 4-9241

SEASON'S GREETINGS
from
Morris B. Sachs, Inc.
6638 SO. HALSTED STREET.
and
3400 W. DIVERSEY AVE.

SEASON'S GREETINGS
to All My Friends and Patrons
John J. Schmitt & Co.
2407 IRVING PARK RD.
JUNiper 8-7124

Cragin Currency Exchange
Extends
to Its Many Patrons and Friends
A MERRY CHRISTMAS and
HAPPY NEW YEAR
4810 W. ARMITAGE
BERkshire 7-8177

MERRY XMAS and
HAPPY NEW YEAR
Alexian Brothers Hospital
1200 BELDEN AVE.
DI 8-6500

Wanda's Villa Garden
Wishes
All Its Friends and Customers
A VERY MERRY CHRISTMAS
and A HAPPY NEW YEAR
6913 MILWAUKEE AVE.
Niles 7-9296

MERRY CHRISTMAS
and A HAPPY NEW YEAR
from Carl and Betty
Kraemer's Burling Garden
Hall for Rent
1615 BURLING STREET
DEiaware 7-8733

Joseph Zekl Grocery
Extends
SEASON'S GREETINGS
to All Friends and Customers
Come and see us
1856 S. LOOMIS
CAAnal 6-9553

SEASON'S
GREETINGS
TO
ALL OUR FRIENDS
**GLAZIERS
UNION**
Local 27
100 N. LaSalle Street
RAndolph 6-6353

MERRY CHRISTMAS
TO ALL OUR GOOD
FRIENDS AND PATRONS
**Oak Lawn Trust
& Savings**
5310 W. 95th St.
GArden 2-3500

A MERRY XMAS
and
HAPPY NEW YEAR
**Allgauer
Fireside Restaurant**
6666 N. Ridge
JUNiper 8-8600
7200 N. Lincoln
BRiargate 4-6666

Now in Our New Location
on COTTAGE GROVE AVE.
With a Full Line of
Bikes - Hobbies - Educational Toys
For ALL AGE BOYS and GIRLS
Use Our Xmas Lay-a-way

**Acme Cycle and
Hobby Stores**
Sales and Service
8125 Cottage Grove Ave.
STewart 3-4702
2431 E. 79th St.
ESsex 5-0260

A HOLIDAY TOAST
to All Our Friends and Customers
**Universal
Wine & Liquor Co.**
4635-37 W. MADISON STREET.
COlumbus 1-4634

May & Ray's Grocery
Extends
SEASON'S GREETINGS
to All Customers and Friends
1223 S. WOOD STREET
SEeley 3-8508

**Milazzo Upholstering &
Furniture Repair Shop**
50 years established
Custom Built Furniture
Extends Season's Greetings to
All Its Customers and Friends
7323 S. VINCENNES
VINcennes 6-1728

Celebrate the Holidays at
Cicero Cellar
Serving the
Finest Wines - Beer - Liquors
We carry a complete line of
packaged goods. Watch TV nightly.
2418 LARAMIE, CICERO, ILL.
TO 3-9156

Silver Lining Tavern
Extends
THE SEASON'S GREETINGS
to All Our Friends and Customers
2659 W. 18th STREET

SEASON'S
GREETINGS
TO ALL
OGDEN DAIRY
4333 W. OGDEN AVE.
Phone: LAwndale 1-3115

**Avondale
Savings & Loan Ass'n**
EXTENDS
ITS BEST WISHES
WITH
SEASON'S GREETINGS
TO ALL ITS PATRONS AND
FRJENDS
2965 No. Milwaukee
Phone: DICKens 2-7700

SEASON'S
GREETINGS
from
Panama Beaver, Inc.
Call Your Local
Panama Beaver Man
Always a live wire
2633 Touhy Ave.
AMBassador 2-4800

The
Night
Before Christmas
and Christmas
Day, too

"DOLGA DISTANCA"
je na delu, da skrbi
za vaše klice

Ko ste gotovi z nakupovanjem, in se zo-
pet počutite lahkih src... Se delo pri
Dolgo-distančni mizi šele pričinja...
Naše omrežje je pripravljeno; naša de-
lovna sila je popolna... In vsako dekle
je pripravljeno za praznični naval...
Signali pričnejo svetiti; vsaka luč pomeni
klic... In, čeprav poskusimo vse v naši
moči, ne moremo vsem zadostiti...
Ampak storili bomo kar največ mogoče,
da se bo te klice izvedlo... Pomaga tudi
veliko, če nam daste pravo številko.

Vesel Božič želimo VSEM in

prosimo POKLIČITE S STEVILKO

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY
LINGERIE SHOP — Small, very
attractive new building. Heated.
Low rent. Bus stop next to cur-
rency exchange. Selling account
of sickness. See to appreciate.
DAnube 6-1669

WANTED TO RENT
RESPONSIBLE COUPLE—2 year
old child. Need 5 room unfur-
nished house, good location S.
or SW or suburbs. Moderate ren-
tal.
DALton 3761.

RESPONSIBLE Painter & Decorator,
9 year old child and baby,
need 4 room unfurnished, 2 bed-
room apartment. N. or N.W. Up
to \$75.00 month.
ARmitage 6-3572

Whyte Chevrolet

"Your Euclid Chevrolet Friend"

VSEM NAŠIM CENJENIM ODJEMALCEM IN
PRIJATELJEM—SLOVENCEM IN HRVATOM

ZELIMO

PRAV VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČEPOOLNO NOVO LETO!

WHYTE CHEVROLET CO.

EUCLID'S LARGEST SERVICE BUILDING

543 E. 185th St. at Rosecliffe

IV 1-9090

ZAKRAJSEK FUNERAL HOME CO.

6016 St. Clair Avenue
ENDICOTT 1-3113

TRI GENERACIJE POSTREŽBE
MODERNO UREJEN POGREBNI ZAVOD,
DA ODGOVARJA VSEM PODROBNOSTIM

Ambulanci voz je na razpolago ob vsakem
času in kjerkoli treba

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želimo vsem!

Vesele božične praznike in zdravo
novo leto 1955 želimo vsem
odjemalcem in prijateljem!

BRODNICK BROS. APPLIANCES & FURNITURE

IMAMO POPOLNO ZALOGO NARODNO
OGLASEVANIH IZDELKOV:

POHIŠTVA ZA SPALNICE—modernih in raznih stilov
POHIŠTVA ZA SPREJEMNICE—modernih in raznih stilov
POHIŠTVA ZA OBEDNICE—modernih in raznih stilov
KUHINSKE OPREME—lesene, iz kroma in plastike
LEDENICE—na plin in elektriko
DOMAČIH FREEZERJEV
LIKALNIKOV

SIVALNIH STROJEV
KUHINSKIH LIJAKOV in KABINETOV
TELEVIZIJSKIH SETOV
RADIJSKIH APARATOV
PRALNIH STROJEV—avtomatičnih
ELEKTRIČNIH ČISTILCEV

PRIBOROV
PREPROG, LINOLEJ
ROASTERJEV
MIXERS

PRALNIKOV
PLOŠČ

FRIGIDAIRE IN MAYTAG IZDELKOV

Vse za celi dom po LAHKIH POGOJIH

16013-15 WATERLOO RD.

IV 1-6072 — IV 1-6073

CLEVELAND 10, OHIO

FRANK JOS. BRODNICK—JOHN J. BRODNICK,
lastnika

Bela krajina vas vabi

— JOŽE DULAR —

Prav na jug Slovenije je pomaknjena Bela krajina, "deželica sonca in grozda." Svoj hrbet je naslonila na mogočne Gorjance in krške bregove hrvatskega Zumberka, medtem ko jo na zapadu zapirajo obširne kočevske hoste. Proti jugu in vzhodu, kjer omejuje njeno zemljo reka Kolpa, pa se je na široko odprla soncu in toplim vetrovom. To je opaziti predvsem v zgodnji pomladi, saj včasih na severnem vzhodu v semiški predor pod Gorjanci še leži sneg, na južnem izhodu, kjer se odpre najlepši razgled po Beli krajini, pa že pozdravi potnika breskovo cvetje. In vendar je predor dolg niti ne dva kilometra.

Nič ni čudnega, če je bila tudi ta topla dežela zgodaj naseljena. Tako so pred več tisočletji ilirska plemena na gostó poseda nizke belokranjske hribe, od katerih je daleč po svetu znan zlasti Kučar pri Podzemlju, ki je s svojimi toplicami železa doživel sredi 1. tisočletja pr. n. št. svoj največji razcvet. Številna ilirska grobišča govore o tedanjem času, o kasnejšem vdoru Kelto in Rimljanov, ki so oboji pustili tu sledove, slednji zlasti v znamenitem Mitrovem templju pri Črnomlju. In potem so v 7. stoletju posedli to zemljo Slovenci in zasadili tu najjužnejše mejnike slovenske besede in kulture.

Danes je Bela krajina odmaknjena od velikih prometnih cest, toda v začetku 15. stoletja, ko prično vpadati Turki na slovensko ozemlje, so kraji ob Kolpi vrata, skozi katera se dolga desetletja vale proti zapadu trume osmanskih zavojevalcev. To je doba, ko polja in ravnine ob Kolpi izgube skoraj vse svoje prebivalce, ko obe belokranjski mesti in številna naselja obsede v pepelu in ruševinah in mre dežela v lakoti in boleznih.

Divji konji in turške trume hrume takrat skozi deželo.

Na cesarskem Dunaju so zaskrbljeni. Preko Bele krajine se vale janičarske vojske, mimo Ljubljane vročez Gorenjsko proti Koroški in v avstrijske dežele. Treba je postaviti stražo, treba je ugotoviti pas ob Beli krajini. In tako zraste ob Kolpi "vojna graničnica" s številnimi vojaškimi postojankami, v katerih nastani vladar pred Turki pobegle Srbe in Hrvate. Ljudje utrjujejo Metliko, utrjujejo Črnomelj. Pri Adlešičih zraste na skali ob Kolpi čvrst, zidan grad Pobrežje. Tako so vrata proti vzhodu vsaj za silo zapahnjena. Toda turški napadi tudi sedaj ne prenehajo in Belokranjci ob Kolpi legajo zvečer spat z orožjem v roki. Meč je junakom zvest tovariš. Nikoli ga ne odlože; celo v poročni noči ne, ko mora ženin po stari navadi z mečem sneti nevesti venec z glave in ga z njim pritrditi v strop.

Ljudje pa umirajo v bojih in zemlja ob Kolpi pije kri Turkov in kri domačih junakov. Toda novi junaki se rode, iz roda v rod se nenehno pretaka življenje.

Desetletja in stoletja minevala in turška nevarnost je že davno mimo. Dežela med Kolpo in Gorjanci pa še zmerom živi svoje nemirno življenje. Namesto Turkov vpada zdaj iz sosednje Hrvatske roparske hajduške čete. Kmet še vedno dela na njivi z mečem za pasom in ob razoru ga čaka konj, na katerem pobegne, če mu grozi hajduška nevarnost.

Vse 18. in še 19. stoletje vzemirjajo roparski hajduki deželo. Ropajo graščake, župnišča in bogatine, ropajo jih zase in za rezeve. Med siromašnim ljudstvom še dolgo žive imena Udmaniča, Babneca, Markusa in drugih, ki so ropali bogate, da so lahko potem delili plen siromakom.

Šele Napoleonovi Francozi, ki za nekaj let zasedejo tudi Belo krajino, s težavno ukrote hajduke in napravijo red in mir. Toda že leta 1813 se umaknejo in v deželi zopet zagospodari avstrijski orel. Dunajski revoluciji leta 1848, ki je zdamila številne narode v cesarski Avstriji, Bela krajina komaj od daleč prišluhne. Zato pa dve desetletji kasneje sama iz sebe zaživi v čitalnicah svoje bogato narodno življenje. Celo vrsto šol odpro po vaseh in zaostalo ljudstvo se prične kulturno naglo dvigati.

Prav ta hiter razvoj prične Belo krajino trgati iz njene patriarhalnosti. Ta dežela je namreč poleg Slovenske Koroške in Prekmurja ohranila največ folklornih in narodopisnih znamenitosti. Pred dvema, tremi rodovi so bele platnene obleke, ki so jih nosili moški in ženske, tej deželi po pravici vzdele ime "Bela krajina."

Skozi vse leto, iz pomladi v jesen in zimo, se tu pred nami vrste prastari običaji in obredja, odpira se bogata zakladnica ljudske fantazije, izkušnje in modrosti. Komaj požene ob vodi svetla trava in se razsiplje mlado zelenje po vejah, že sprevažajo v bele platnene robače in bregeše oblečeni pastirji z brezovim zelenjem okitenega "Zelenega Jurija" po vasi. Takrat plešejo v Črnomlju in v Metliki na "Pungertu" fantje in dekleta svoja prastara pomladna kola in obredja, od katerih so znamenita zlasti metliška "rešetca," "robčeci," "kurji boj" in "turn." Pa ne samo obe mesti, tudi Semič, Sinji vrh, Preloka, Adlešiči, Bojanci in drugi praznujejo s svojimi koli prihod mlade vigredi.

In že je tu "pisani vuzem," ko dekleta in žene z voskom pišejo in potem barvajo znamenite belokranjske "pisanice." Kar čez noč pomlad pobegne v poletje in že gore kresovi in pojejo "kresnice" svojo pesem. Nato je košnja in žetev, kukavice in postovke se selijo na jug in v številnih trtjih širom Bele krajine zori grozde. In potem pride jesen, najlepši čas za Belokranjca. Takrat dozori v bregu kostanj in zakipi v sodih mlado vino. Kmalu hladno zapiha preko Kolpe in od

Goranjcev. V zraku zadiši po snegu in drugo jutro je Bela krajina vsa bela pod mladim snegom.

Toda koliko fantazije, koliko bogastva je v vsakem ljudskem plesu, v vsaki pesmi, pregovoru, reku in besedi, v kateri žive ti ljudje med Kolpo in Gorjanci. Iz tega, duhovno bogatega ljudstva je izšel tudi veliki pesnik Oton Župančič (1878—1949). Učenec francoskih dekadentov, mojstrski prevajalec Shakespearea, Daudeta, Balzaca, Flauberta, Rostanda in drugih literarnih vrhov, je v svoji pesmi zrasel tako visoko prav zato, ker je do zadnje potankosti prisluhnil govoriči svoje rodne dežele. Vendar Župančič ni bil osamljen; na desetletje Belokranjcev je bilo, ki so z duhovnim bogastvom plemenitili slovensko kulturo.

Bela krajina pa je v zadnji vojni postala tudi zibelka slovenskega partizanstva. Tu je sredi borb tudi vzklikla prva ljudska oblast. Nešto je vsepovsod spominov na tedanje herojske čase.

Danes vas bo ta junaška Bela krajina po stari navadi sprejela prisrčno in gostoljubno. Dežela sonca, zgodnje pomladi, tople Kolpe in grozda vas vabi!

Krogi življenja na našem planetu

Finski geolog dr. Auen, ki je sedem let proučeval zemljo in podnebje v Patagoniji, skrajnem južnem delu Južne Amerike, je pred kratkim razložil svoje zanimive teorije o življenjskih ciklikih na naši zemlji.

Dr. Auen je prišel do zaključka, da je naš planet zdaj v dobi "kozmičnih izbruhov," ki se ponavljajo vsakih dva tisoč let. Zaradi teh kozmičnih izbruhov—zatrjuje dr. Auen—pride do raznih motenj, na primer do dviga morske gladine, do zmanjšanja gozdnih površin in do dolgotrajnih suš. Dr. Auen skuša s svojo teorijo razložiti podnebne spremembe naših dni. Znanstvenik opozarja na pojav, da se gozdni pasovi na našem planetu krčijo in da postaja zemlja manj rodovitna zaradi izumiranja številnih bakterij, od katerih je odvisen razvoj rastlin, ker te bakterije delajo humus, oziroma plodno zemljo. Ponekod na zemeljski površini se širijo pusta tla tako naglo, da je spremembe mogoče ugotavljati iz leta v leto. Znano je na primer, da se posebno naglo širi afriška Sahara.

Prof. Auen ne napoveduje končnih rezultatov tega procesa, poudarja pa, da so v preteklosti zaradi tega izumrle številne živalske vrste, nastale pa so tudi velike podnebne spremembe, ki so "prekrojile podobo in oblike celin." Ker so se morali ljudje zaradi teh sprememb seliti, so torej vplivale tudi na razvoj človeške civilizacije. Seveda je težko reči, da so zaključki finskega znanstvenika povsem točni, vsekakor pa so zelo zanimivi.

CHARLES & OLGA SLAPNIK

Cvetličarna

6026 St. Clair Avenue

EXpress 1-2134

Prav vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

Razveselite vašo mater, sestro ali dekle za praznike z lepim cvetjem. Pri nas vam bomo postregli s krasnimi cvetlicami v lončkih, šopkih in corsages.

Se priporočamo za obisk.

Naročite pri nas najboljši premog za gretje na domu in za parno gorkoto

978 East 67th St. — HE 1-4250

CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA

Imamo že 36 let izkušnje v tem biznesu.

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želimo vsem!

Vsem vesele velikonočne praznike in obilo piruhov!

DANIEL STAKICH in SINOVI

INSURANCE AGENCY and REAL ESTATE BROKERS
and BUILDERS

Novi prostori:

815 East 185th Street — KE 1-1934

L & M TOBACCO & CANDY CO.

WHOLESALE JOBBERS

CIGARS — CIGARETTES — TOBACCOS
CONFECTIONS

Priporočamo se društvom in trgovcem za
nakup cigar in slaščic

JOHN E. LOKAR ERNEST MRAMOR

784 East 185th St. — KE 1-8777

Prav vesele božične in novoletne praznike želimo vsem!

WATERLOO PURE SERVICE STATION

475 E. 152 St., vogal Waterloo Rd.

IVanhoe 1-9723

Prodajamo avtne potrebščine, gazolin, olje, lubrikiramo avte, menjamo baterije in popravimo motorje, tajerje itd.

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želimo vsem!

S & L BAR

MR. & MRS. JOHN LENARCIC
MR. & MRS. JOHN SAURICH, lastniki

7601 St. Clair Ave. — EN 1-9577

Našim gostom postregemo z različnimi likerji, 6% pivom in vinom ter okusnim prigrizkom. Cenjenemu občinstvu se tople priporočamo za obilen obisk.

Vsem rojakom in rojakinjam želimo vesele
božične praznike in srečno novo leto!

Vesele božične praznike in srečno, zdravo novo
leto, želim vsem odjemalcem, prijateljem
in znancem!

JOHN HABAT

1131 EAST 177th STREET KE 1-5936

BARVAMO HIŠE ZUNAJ IN ZNOTRAJ

Papiramo vaše sobe — Delo vedno prvovrstno

Se zahvaljujemo vsem za naklonjenost v preteklosti in se
priporočamo za v bodoče.